

**UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA
CAWANGAN KELANTAN**

**TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
MOHAMAD @ MOHD DAUD BIN YUSOFF
ADIGURU PETUKANGAN PERAK**

OLEH:

TUAN MUHAMMAD HAFIS BIN TUAN HUSAIN	2012971319
SAIFUL SAFUAN BIN ABD MANAN	2012364757

**PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEHENDAK KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (MAC – JULAI 2014)**

**TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
ENCIK MOHAMAD @ MOHD DAUD BIN YUSOFF
ADIGURU PERTUKANGAN PERAK**

OLEH:

TUAN MUHAMMAD HAFIS BIN TUAN HUSAIN	2012971319
SAIFUL SAFUAN BIN ABD MANAN	2012364757

**PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEHENDAK KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (MAC – JULAI 2014)**

PENGENALAN

PENGENALAN: BIDANG TOKOH

Seni pertukangan perak, emas dan tembaga telah lama berkembang di negeri Kelantan. Pada mulanya, kegunaan perak, emas dan tembaga hanya terhad kepada golongan istana sahaja. Tetapi, kini hasil-hasil kraftangan yang diperbuat daripada emas, perak dan tembaga dapat dimiliki dan digunakan oleh sesiapa sahaja yang berkemampuan. Apa yang menarik, hasil kerja tangan tukang-tukang emas, perak dan tembaga Kelantan mempunyai keistimewaan kerana hasil kerja yang halus dan unik serta mempunyai nilai seni yang bermutu tinggi. Setiap bahan (ketulan emas, perak dan tembaga) dibentuk dengan tangan dan gerakan dilakukan dengan berhati-hati dan teliti oleh tukang-tukang perak, emas dan tembaga yang berpengalaman.

Ketulan perak, emas dan tembaga dilebur, kemudian dijadikan kepingan nipis seperti kertas. Ada di antara kepingan yang dibentuk mengikut bentuk yang dikehendaki sementara yang lain pula dijadikan dawai halus yang boleh dibentuk dengan memetrikkan semula kepingan-kepingan yang telah dipotong itu. Hasil-hasil produk yang dihasilkan tukang-tukang perak, emas dan tembaga yang mahir seperti barang-barang kemas, tapak sirih, peralatan dapur (contohnya dulang, mangkuk, pisau, sudu garpu dan set minuman) dan replika-replika permainan tradisional seperti wau bulan, rebena kertok dan gasing.

Pusat pertukangan emas, perak dan tembaga yang terkenal di Kelantan kerana mutu hasil kraftangan yang baik dan unik adalah di sepanjang Jalan Sultanah Zainab, Kota Bharu dan Kampung Morak, Tumpat. Sememangnya, tukang-tukang perak, emas dan tembaga di kawasan ini mempunyai kemahiran dan pengalaman dalam menghasilkan hasil-hasil produk dari emas, perak dan tembaga. Hasil-hasil kraftangan ini juga mudah didapati di kedai-kedai emas di sekitar Bandar Kota Bharu dan bandar-bandar kecil di Kelantan.

Penggunaan bahan logam dalam memenuhi keperluan manusia telah bermula sejak zaman purba lagi, khususnya di kawasan Semenanjung Malaysia. Kebijaksanaan manusia pada zaman purba dalam penggunaan bahan logam ketika itu merupakan sesuatu yang sangat menarik untuk diperkatakan. Hal ini kerana bahan logam bukanlah seperti peralatan lain yang diperbuat daripada batu yang mana ianya boleh dipecah-pecahkan kepada bentuk yang kecil. Sifat logam yang keras memerlukan kepintaran dan kemahiran yang tinggi dalam melentur dan melebur logam tersebut sebelum menghasilkan peralatan yang kemudiannya dihiasi pula dengan ukiran –ukiran yang indah. Pelbagai jenis alat yang diperbuat daripada logam telah

dihasilkan oleh masyarakat di Semenanjung Malaysia, khususnya masyarakat Melayu. Hal ini dapat dilihat melalui hasil ukiran yang dihasilkan oleh tukang-tukang ukir Melayu keatas alat-alat seperti senjata-senjata tradisonal,peralatan rumah,perhiasan diri dan barangan-barangan lain .Seni ukiran logam terbahagi kepada dua iaitu, seni ukiran logam perak dan seni ukiran logam tembaga ,tetapi pengkaji hanya mengkaji tentang seni ukiran perak.

Keindahan seni ukiran perak ini diakui oleh masyarakat yang mengenali seni pertukangan ini.Keindahan yang dimaksudkan bukan sahaja pada seni rupa atau rekabentuk sesuatu ciptaan,bahkan juga pada pengolahan satu-satu motif dalam rekacorak awan larat dan falsafah yang tersirat di sebaliknya mengikut daya imaginasi pencipta awan larat .Dalam pertukangan perak,rekacorak merupakan ciri terpenting yang diandaikan dapat membezakan antara rekacorak orang Melayu dengan masyarakat lain.Disamping itu, dapat menghuraikan segala aspek tertentu terhadap sejarah dan perkembangannya . Dalam seni ukiran perak terdapat tiga jenis motif iaitu motif bunga-bunga,motif tumbuh-tumbuhan dan motif binatang. Motif bunga-bunga dalam seni ukiran perak yang kerap digunakan meliputi beberapa jenis motif iaitu :

- ❖ Bunga Mentari
- ❖ Bunga Padi
- ❖ Bunga Kiambang
- ❖ Bunga Senduduk

Tukang-tukang perak Melayu menggunakan alam semula (flora) jadi yang dilihat di sekelilingnya seperti tumbuh-tumbuhan sebagai asas untuk menghasilkan satu rekacorak .Tumbuhan yang biasa digunakan sebagai motif adalah dari kumpulan yang menjalar dan boleh dijadikan sebagai sayur dan ulam seperti,daun sembung bidadari, pucuk kangkung, daun dalur, pucuk paku, daun sekati lima, sulur kacang botol, daun labu, sulur kacang panjang, daun kundur, buah cili dan pucuk petola.

Mempelajari kemahiran pertukangan perak daripada keluarga iaitu daripada ibu dan bapanya sendiri. Produk ciptaan En.Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof sentiasa menjadi ikutan atau contoh kepada pengusaha kraf perak yang lain. Hasil produk beliau sentiasa dikagumi kerana kualiti dan kekemasan yang dihasilkan. Beliau mula berkecimpung di dalam bidang ini ke usia belasan tahun, beliau banyak menyumbangkan bakti mengembangkan kemahiran seni pertukangan perak melalui beberapa agensi dan pertubuhan antaranya:-

- i. Kraftangan Malaysia
- ii. Karyaneka
- iii. Individu

En.Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof turut meneroka penggunaan alatan moden dalam seni pertukangan perak. Ia bertujuan untuk meluaskan lagi pasaran. Penggunaan alatan ini dapat mempercepatkan proses pertukangan namun kualiti dan keindahan kraf perak masih terus dikekalkan. Perkara yang paling penting kos pengeluaran dapat dikurangkan dan ia memberi peluang kepada semua lapisan masyarakat untuk memiliki barangan perak. Sungguhpun demikian beliau masih terus mengusahakan tekatan tradisional menggunakan tangan kerana permintaan terhadap produk ini masih tinggi.

En.Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof seorang yang bersungguh-sungguh didalam mempertahankan serta mengekalkan produk kraf warisan daripada pupus atau dilupakan. Disamping itu juga, beliau menunjukkan kesungguhan untuk terus meningkatkan kemahiran dan sentiasa mengikuti perkembangan terkini dan mendapatkan maklumat terbaru didalam seni pembuatan produk kraf perak.

En.Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof telah memberikan sumbangan kepada masyarakat dan negara. Komitmen yang diberikan kepada setiap program-program anjuran kerajaan digunakan sepenuhnya seperti menjadi jurutunjuk bagi latihan-latihan pertukangan kraf perak. Beliau turut membantu mempromosikan barangan kraf perak dengan menyertai beberapa siri pameran dan demonstrasi di dalam negara.

Kemahiran pertukangan seni kraf perak Mohd Daud Yusoff membuatkan beliau sering dilantik sebagai juru tunjuk/juru demo bagi aktiviti dalam dan luar negara oleh Kraftangan Malaysia serta agensi berkaitan. Antara berikut merupakan senarai promosi di luar negara yang disertai oleh Mohd Daud Yusoff:

- i. Juru tunjuk di Misi Perdagangan di Myanmar.
- ii. Juru tunjuk di Misi Perdagangan di Brunei.
- iii. Juru tunjuk di Misi Perdaganga di China.
- iv. Jemputan bagi forum di Thailand.

PENGHARGAAN

PENGHARGAAN

Assalamualaikum w.b.t. Terlebih dahulu kami ingin panjatkan rasa penuh kesyukuran kepada Yang Maha Esa, Allah S.W.T kerana akhirnya kami dapat melengkapkan Projek Pendokumentasian Sejarah Lisan ini dengan jayanya. Tidak dinafikan, pelbagai cabaran yang kami hadapi sebelum dan selepas selesai sesi temubual bersama tokoh, namun dengan berkat kesabaran kami dan pertolongan-Nya, kami dapat atasi masalah yang melanda.

Jutaan terima kasih kami tujukan kepada pembimbing akademik kami untuk subjek IMR 605 – Oral Documentation (Pendokumentasian Sejarah Lisan), Puan Kamarian bt. Chik yang telah memberikan segala ilmu dan pengetahuan yang beliau miliki kepada kami dan memberi kami segala tunjuk ajar untuk menyiapkan projek ini. Terima kasih yang tidak terhingga sekali lagi di atas dorongan beliau dan kami amat menghargainya.

Seterusnya, penghargaan kami sudah tentulah kepada Encik Mohd Daud Bin Yussof, seorang yang berpengalaman luas dalam bidang pertukangan perak di negeri Kelantan dan telah dinobatkan sebagai Adiguru Pertukangan Perak kerana kesudian beliau untuk diwawancara sebagai tokoh dalam bidang ukiran traditional. Kesudian dan kerjasama beliau amatlah dihargai dan diucapkan jutaan terima kasih.

Akhir sekali, kami ingin mengucapkan terima kasih yang tidak terhingga kepada semua yang terlibat secara langsung atau pun tidak langsung, ibubapa serta rakan-rakan seperjuangan yang memberikan sedikit sebanyak tunjuk ajar kepada kami semasa menghasilkan projek transkrip temubual ini.

Sekian terima kasih.

ISI KANDUNGAN

ISI KANDUNGAN

TAJUK	MUKA SURAT
Penghargaan.....	i
Isi Kandungan.....	ii
Abstrak.....	iii
Biodata Tokoh.....	iv
Pengenalan.....	v
Transkrip	
Bahagian 1: Latar Belakang Tokoh.....	01
Bahagian 2: Pendidikan.....	18
Bahagian 3: Kerjaya Tokoh.....	24
Bahagian 4: Pencapaian Tokoh.....	49
Bahagian 5: Sumbangan Tokoh.....	52
Bahagian 6: Pandangan dan pendapat tokoh.....	54
Rujukan.....	07
Lampiran	
Log Wawancara.....	64
Senarai soalan.....	69
Surat Perjanjian.....	75
Gambar.....	76
Indeks.....	82

ABSTRAK

ABSTRAK

Abstrak – *Projek ini mengenai pengalaman Encik Mohd Daud bin Yussof sebagai seorang yang bergiat didalam bidang pertukangan perak di kelantan amnya. Kekemasan, pengetahuan dan juga lain-lain kriteria yang ada pada Encik Daud ini telah dikhtiraf oleh pihak kraf Malaysia dan beliau telah dinobatkan sebagai Adiguru. Transkrip ini juga menerangkan tentang butiran peribadi dan sedikit latar belakang mengenai beliau. Selain itu, terdapat maklumat mengenai ahli keluarga dan anak-anak tokoh yang di temubual. Ia juga menerangkan tentang sejarah pendidikan dan kehidupan tokoh sejak kecil sehingga sekarang. Seterusnya, beliau menceritakan pengalaman beliau semasa mula-mula berkecimpung dalam bidang pertukangan perak ini dan bagaimana cabaran yang beliau tempuhi sehingga ke hari ini. Beliau juga berkongsi pendapat dan nasihat kepada sesiapa yang ingin menceburi dalam bidang pertukangan perak ini kerana berdasarkan beliau, bidang ini perlu ada pelapis untuk generasi akan datang. Encik Mohd Daud berkongsi maklumat mengenai anugerah yang diperolehi dan khidmat masyarakat yang beliau lakukan sepanjang berada dalam bidang pertukangan perak ini.*

Kata Kunci: *Mohd Daud bin Yussof, adiguru logam, pertukangan perak, Mahathir,*

BIODATA TOKOH

BIODATA TOKOH

Nama Penuh	: Mohamed @ Mohd Daud bin Yusoff
No Kad Pengenalan	: 460101-03-5159
Umur	: April 2014 (68 Tahun)
No Telefon	: 012-9837332
Bangsa	: Melayu (Islam)
Bidang Yang Diceburi	: Pertukangan Perak
Tahun Mula Bergiat aktif	: 1964 (50 Tahun)
Taraf Perkahwinan	: Berkahwin
Bilangan Anak	: 7 Orang
Bilangan Anak Mewarisi Kemahiran	: 3 Orang
Nama Ibu	: Minah Binti Hassan
Nama Bapa	: Yusoff bin Awang Kechik
Bilangan Adik Beradik	: 12 Orang
Tahap Pendidikan	: Sekolah Menengah (LCE)
Tahun Lantikan Adiguru	: 2011

PENGENALAN

PENGENALAN: BIDANG TOKOH

Seni Pertukangan Perak, Emas dan Tembaga telah lama berkembang di Negeri Kelantan. Pada mulanya, kegunaan perak, emas dan tembaga hanya terhad kepada golongan istana sahaja. Tetapi, kini hasil-hasil kraftangan yang diperbuat daripada emas, perak dan tembaga dapat dimiliki dan digunakan oleh sesiapa sahaja yang berkemampuan. Apa yang menarik, hasil kerja tangan tukang-tukang emas, perak dan tembaga Kelantan mempunyai keistimewaan kerana hasil kerja yang halus dan unik serta mempunyai nilai seni yang bermutu tinggi. Setiap bahan (ketulan emas, perak dan tembaga) dibentuk dengan tangan dan gerakan dilakukan dengan berhati-hati dan teliti oleh tukang-tukang Perak, emas dan tembaga yang berpengalaman.

Ketulan perak, emas dan tembaga dilebur, kemudian dijadikan kepingan nipis seperti kertas. Ada di antara kepingan yang dibentuk mengikut bentuk yang dikehendaki sementara yang lain pula dijadikan dawai halus yang boleh dibentuk dengan memetrikkan semula kepingan-kepingan yang telah dipotong itu. Hasil-hasil produk yang dihasilkan tukang-tukang perak, emas dan tembaga yang mahir seperti barang-barang kemas, tapak sirih, peralatan dapur (contohnya dulang, mangkuk, pisau, sudu garpu dan set minuman) dan replika-replika permainan tradisional seperti wau bulan, rebena kertok dan gasing.

Pusat pertukangan emas, perak dan tembaga yang terkenal di Kelantan kerana mutu hasil kraftangan yang baik dan unik adalah di sepanjang Jalan Sultanah Zainab, Kota Bharu dan Kampung Morak, Tumpat. Sememangnya, tukang-tukang perak, emas dan tembaga di kawasan ini mempunyai kemahiran dan pengalaman dalam menghasilkan hasil-hasil produk dari emas, perak dan tembaga. Hasil-hasil kraftangan ini juga mudah didapati di kedai-kedai emas di sekitar Bandar Kota Bharu dan Bandar-bandar kecil di Kelantan.

Penggunaan bahan logam dalam memenuhi keperluan manusia telah bermula sejak zaman purba lagi, khususnya di kawasan Semenanjung Malaysia. Kebijaksanaan manusia pada zaman purba dalam penggunaan bahan logam ketika itu merupakan sesuatu yang sangat menarik untuk diperkatakan. Hal ini kerana bahan logam bukanlah seperti peralatan lain yang diperbuat daripada batu yang mana ianya boleh dipecah-pecahkan kepada bentuk yang kecil. Sifat logam yang keras memerlukan kepintaran dan kemahiran yang tinggi dalam melentur dan melebur logam tersebut sebelum menghasilkan peralatan yang kemudiannya dihiasi pula dengan ukiran-ukiran yang indah. Pelbagai jenis alat yang diperbuat daripada

logam telah dihasilkan oleh masyarakat di Semenanjung Malaysia, khususnya masyarakat Melayu. Hal ini dapat dilihat melalui hasil ukiran yang dihasilkan oleh tukang-tukang ukir Melayu keatas alat-alat seperti senjata-senjata tradisional, peralatan rumah, perhiasan diri dan barangan-barangan lain . Seni ukiran logam terbahagi kepada dua iaitu, seni ukiran logam perak dan seni ukiran logam tembaga , tetapi pengkaji hanya mengkaji tentang seni ukiran perak.

Keindahan seni ukiran perak ini diakui oleh masyarakat yang mengenali seni pertukangan ini. Keindahan yang dimaksudkan bukan sahaja pada seni rupa atau rekabentuk sesuatu ciptaan, bahkan juga pada pengolahan satu-satu motif dalam rekacorak awan larat dan falsafah yang tersirat di sebaliknya mengikut daya imaginasi pencipta awan larat . Dalam pertukangan perak, rekacorak merupakan ciri terpenting yang diandaikan dapat membezakan antara rekacorak orang Melayu dengan masyarakat lain. Disamping itu, dapat menghuraikan segala aspek tertentu terhadap sejarah dan perkembangannya . Dalam seni ukiran perak terdapat tiga jenis motif iaitu motif bunga-bunga, motif tumbuh-tumbuhan dan motif binatang . Motif bunga-bunga dalam seni ukiran perak yang kerap digunakan meliputi beberapa jenis motif iaitu :

- ❖ Bunga Mentari
- ❖ Bunga Padi
- ❖ Bunga Kiambang
- ❖ Bunga Senduduk

Tukang-tukang perak Melayu menggunakan alam semula (flora) jadi yang dilihat di sekelilingnya seperti tumbuh-tumbuhan sebagai asas untuk menghasilkan satu rekacorak . Tumbuhan yang biasa digunakan sebagai motif adalah dari kumpulan yang menjalar dan boleh dijadikan sebagai sayur dan ulam seperti, daun Sembung Bidadari, Pucuk Kangkung, daun Dalur, Pucuk Paku, daun Sekati Lima, sulur Kacang Botol, daun Labu, sulur Kacang panjang, daun Kundur, buah Cili dan pucuk Petola.

Mempelajari kemahiran pertukangan perak daripada keluarga iaitu daripada ibu dan bapanya sendiri. Produk ciptaan En. Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof sentiasa menjadi ikutan atau contoh kepada pengusaha kraf perak yang lain. Hasil produk beliau sentiasa dikagumi kerana kualiti dan kekemasan yang dihasilkan. Beliau mula berkecimpung di dalam bidang ini ke usia belasan tahun, beliau banyak menyumbangkan bakti mengembangkan kemahiran seni pertukangan perak melalui beberapa agensi dan pertubuhan antaranya:-

- i. Kraftangan Malaysia
- ii. Karyaneka
- iii. Individu

En.Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof turut meneroka penggunaan alatan moden dalam seni pertukangan perak. Ia bertujuan untuk meluaskan lagi pasaran. Penggunaan alatan ini dapat mempercepatkan proses pertukangan namun kualiti dan keindahan kraf perak masih terus dikekalkan. Perkara yang paling penting kos pengeluaran dapat dikurangkan dan ia memberi peluang kepada semua lapisan masyarakat untuk memiliki barangan perak. Sungguhpun demikian beliau masih terus mengusahakan tekatan tradisional menggunakan tangan kerana permintaan terhadap produk ini masih tinggi.

En.Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof seorang yang bersungguh-sungguh didalam mempertahankan serta mengekalkan produk kraf warisan daripada pupus atau dilupakan. Disamping itu juga, beliau menunjukkan kesungguhan untuk terus meningkatkan kemahiran dan sentiasa mengikuti perkembangan terkini dan mendapatkan maklumat terbaru didalam seni pembuatan produk kraf perak.

En.Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof telah memberikan sumbangan kepada masyarakat dan negara. Komitmen yang diberikan kepada setiap program-program anjuran kerajaan digunakan sepenuhnya seperti menjadi jurutunjuk bagi latihan-latihan pertukangan kraf perak. Beliau turut membantu mempromosikan barangan kraf perak dengan menyertai beberapa siri pameran dan demonstrasi di dalam negara.

Kemahiran pertukangan seni kraf perak Mohd Daud Yusoff membuatkan beliau sering dilantik sebagai juru tunjuk/juru demo bagi aktiviti dalam dan luar negara oleh Kraftangan Malaysia serta agensi berkaitan. Antara berikut merupakan senarai promosi di luar negara yang disertai oleh Mohd Daud Yusoff:

- i. Juru tunjuk di Misi Perdagangan di Myanmar.
- ii. Juru tunjuk di Misi Perdagangan di Brunei.
- iii. Juru tunjuk di Misi Perdaganga di China.
- iv. Jemputan bagi forum di Thailand.

TRANSKRIP

BAHAGIAN A: LATAR BELAKANG TOKOH

Petunjuk:

TMH: Tuan Muhammad Hafis

MDY: Mohd Daud Yusoff

(Mohamad @ Mohd Daud bin Yusoff)

TMH: Bismillahirrahmanirahim..

Berikut adalah wawancara sejarah lisan mengenai tokoh adiguru logam perak tentang pengalaman beliau dalam bidang seni pertukangan perak iaitu Encik Mohd Daud bin Yusoff. Rakaman ini dijalankan di Kota Bharu pada *satu mei dua ribu empat belas* [1-Mei-2014] pada pukul *sepuluh* [10] pagi. Wawancara ini dikendalikan oleh Tuan Muhammad Hafis Bin Tuan Husain dan dibantu oleh Saiful Safuan Bin Abd Manan. Dengan segala hormatnya kita memulakan wawancara ini.

TMH: Ok Pak Daud. Macam mana Pak Daud hari ini,sihat?

MDY: Buat masa *loni* [sekarang] kadang – kadang sihat, kadang – kadang kita lemah, *pasal* [sebab] umur pun lebih kurang *enam puluh tujuh* [67].

TMH: Boleh Pak Daud bagitahu nama penuh Pak Daud ikut kad pengenalan?

MDY: Nama Pak Daud *ni* [ini] adalah Mohamad @ Mohd Daud bin Yusoff. Nama *glamour* [terkenal] Pak Daud, biasa orang panggil Pak Daud.

TMH: Dimana tempat lahir Pak Daud?

MDY: Pak daud lahir di belakang Masjid Muhammad Muhammadi Kota Bharu, pada tahun *seribu sembilan ratus empat puluh enam* [1946].

TMH: Jadi umur Pak Daud sekarang lebih kurang enam puluh lapan [68]?

MDY: Lebih kurang *enam puluh lapan* [68] macam *tu* [itu].

TMH: Untuk sekarang ni [ini], Pak Daud tinggal mana [di mana]?

MDY: Sekarang Pak Daud tinggal di Kg. Baung Jalan Pengkalan Chepa, rumah kediaman *tu* [itu].

TMH: Berapa lama dah Pak Daud duk [menetap] situ [di situ] ?

MDY: *Duk* [menetap] *situ* [di situ] lebih kurang *empat puluh* [40] tahun.

TMH: Lama dah. Memang itu rumah pertama?

MDY: *Ha* [Ya], rumah pertama.

TMH: Pak Daud mari [datang] kerja dengan gapo [apa]?

MDY: Sekarang ni *mari* [datang] dengan kereta, *pasal* [sebab] fizikal kita pun kurang, *nak* [hendak] *naik* [bawa] motosikal pun bimbang.

TMH: Ok, boleh Pak Daud cerita latar belakang ibubapa Pak Daud?

MDY: Ayah Pak Daud nama Yussof bin Awang Kecik, dia bekerja sebagai pelayan istana balai besar di Kota Bharu, ibu Pak Daud nama Aminah binti Hassan, dia suri rumah, *tak dok* [tidak] kerja.

TMH: Memang dia suri rumah sepenuh masa?

MDY: Ya, sepenuh masa.

TMH: Boleh Pak Daud ceritakan latar belakang isteri Pak Daud?

MDY: Isteri Pak Daud *ni* [ini] dia orang Kubang Kerian, nama dia Zaiton binti Abas, sekarang dia meniaga kain, meniaga kain di kedai.

TMH: *Kat mana* [di mana] kedai *tu* [itu]?

MDY: Kedai di Cabang Tiga Pengkalan Chepa.

TMH: Bila tarikh perkahwinan Pak Daud dengan isteri?

MDY: Pak Daud kahwin lebih kurang dalam tahun *seribu sembilan tujuh puluh tiga* [1973] lebih kurang macam *tu* [itu].

TMH: Jadi sudah berapa tahun?

MDY: *Empat puluh* [40], lebih kurang *empat puluh* [40] tahun, *pasal* [sebab] anak sulung tu umur *empat puluh* [40].

TMH: *Empat puluh satu* [41] tahun.

MDY: Betul, *empat puluh satu* [41] tahun, anak umur *empat puluh* [40], kita kahwin lewat *setahun* [1 tahun] kan.

TMH: *Ni* [ini] ada soalan yang agak peribadi *sikit* [sedikit].

MDY: *Tak po* [tidak mengapa].

TMH: *Gano* [macam mana] Pak Daud berkenalan dengan isteri? Kalau Pak Daud ingat lagi.

MDY: (Mengingat) Pandang pertama *lagu tu* [macam itu] (ketawa). Pandang pertama kita *keney* [berkenan] kita *susur* [merisik] macam *tu* [itu].

TMH: *Mana* [di mana] tempat kali pertama Pak Daud berjumpa isteri?

MDY: Di sini, (Sambil menunjukkan ke seberang jalan) lebih kurang belakang *tu* [itu].

TMH: Dekat kawasan sini?

MDY: Ya, kawasan *ni* [ini]. Kawasan *ni* [ini] Pak Daud membesar di sini. Sebelum Pak Daud membina rumah di Kg Baung *tu* [itu], Pak Daud tinggal di Langgar *ni* [ini]. Jalan Langgar, Jalan Pasir Puteh. Sekarang nama Jalan Jaya Putera.

TMH: Memang isteri Pak Daud *tu* [itu] dia asal Kubang Kerian?

MDY: Dia asal Kubang Kerian, dia *beranak* [dilahirkan] di Rantau Panjang. Ibu bapa asal Kubang Kerian, besar di Rantau Panjang.

TMH: Berapa anak Pak Daud?

MDY: Anak sekarang?

TMH: Ya.

MDY: Anak Pak Daud sekarang, *tujuh* [7] orang.

TMH: Boleh Pak Daud susun mengikut peringkat umur?

MDY: Boleh. Nombor *satu* [1] Ahmad Razi. Umur dia lebih kurang *empat puluh* [40].

TMH: Yang ke *dua* [2]?

MDY: Nombor ke *dua* [2] Noraza. Perempuan.

TMH: Macam mana nak eja Noraza?

MDY: Noraza (sambil mengeja).

TMH: Umur dia?

MDY: Umur dia *tikah* [beza] *dua* [2] tahun lebih kurang.

TMH: *Tiga puluh lapan* [38]?

MDY: *Ha* [Ya].

TMH: Anak yang ke *tiga* [3]?

MDY: Yang ke ke *tiga* [3] Noraini.

TMH: Noraini.

MDY: Ya.

TMH: Umur dia?

MDY: *Tikah* [beza] *tiga* [3] tahun.

TMH: *Tiga puluh lima* [35] tahun?

MDY: *Ha* [Ya].

TMH: Anak yang ke empat [4]?

MDY: Yang ke *empat* [4], Ahmad Faris.

TMH: Umur berapa *tu* [itu]?

MDY: Umur, *tikah* [beza] *setahun* [1 tahun].

TMH: Tiga puluh empat [34]?

MDY: *Ha* [ya].

TMH: Anak yang ke lima [5]?

MDY: Ahmad Al-Amin.

TMH: Umur dia?

MDY: *Tikah* [beza] *empat* [4] tahun.

TMH: Tiga puluh [30] tahun. Anak yang ke enam [6]?

MDY: Al-Amin.(Sambil mengingat) Yang ke *enam* [6] perempuan nama Hamizah.

TMH: Umur dia?

MDY: *Dua puluh tiga* [23].

TMH: Anak terakhir?

MDY: Anak terakhir Mohamed Khalid.

TMH: Mohd ataupun Mohamed?

MDY: Mohamed (sambil mengeja), *loni dia tak wi* [sekarang dia tidak bagi] dah Mohd kena pakai Muhamad.

TMH: Umur berapa *tu* [itu]?

MDY: Umur *dua puluh satu* [21].

TMH: Anak-Anak Pak Daud *ni* [ini], *wak* [yang] mana *wak* [yang] dah kerja?

MDY: Yang dah kerja, (sambil mengira) *empat* [4].

TMH: Ada lagi ke anak Pak Daud *wak* [yang] belajar lagi?

MDY: Belajar ada *dua* [2] lagi, yang bongsu dan yang ke *dua* [2] bongsu.

TMH: Hamizah dengan Mohammed Khalid *ni* [ini]?

MDY: Ya.

TMH: Anak Pak Daud *tu* [itu] belajar *mana* [di mana]?

MDY: *Hok* [yang] *mana tu* [itu]?

TMH: Hamizah belajar *mana* [di mana], Khalid belajar *mana* [di mana]?

MDY: Hamizah belajar di *IKN* [Insitut Kraf Negara] di Rawang. *Ambik* [ambil] diploma dia *tu* [itu].

TMH: Bila lagi dia *start* [mula] belajar?

MDY: (Tidak Pasti) *Empat* [4] tahun dah rasanya.

TMH: *Nak* [hendak] habis dah?

MDY: *Ha* [Ya], *nak* [hendak] habis dah, dia habis bulan *tujuh* [7] *ni* [ini].

TMH: Khalid *tu* [itu] dia belajar *mana* [di mana]?

MDY: Khalid *tu* [itu] belajar di *Politek* [Politeknik] Merlimau, Melaka.

TMH: Dia *ambik* [ambil] bahagian kraf *jugak* [juga] ke?

MDY: *Dok* [bukan] bukan kraf, (sambil berfikir dan tidak pasti) dia ambil bahagian wayar.

TMH: *Electrical* [Elektrik] ke? Bahagian elektrik ke?

MDY: Bahagian *ni* [ini] komunikasi, elektrik komunikasi. Ada *dok* [bukan]?

TMH: Ya, lama dah ke dia belajar?

MDY: Dia habis dah, dalam *empat* [4] hari *ni* [ini] dia habis.

TMH: Baru habis.

MDY: Habis bahagian diploma. Ada rezeki dia sambung lagi, kalau *tak* [tidak] dia cari kerja.

TMH: Untuk anak Pak Daud *wak* [yang] kerja *ni* [ini], dia kerja *gape* [apa]?

MDY: *Wak* [yang] mana *tu* [itu]?

TMH: Nombor *satu* [1] hingga *empat* [4].

MDY: Nombor *satu* [1] dia kerja dengan Pak Daud dalam bidang pemasaran.

TMH: *Ni* [ini] Noraza?

MDY: Noraza dia bidang cikgu.

TMH: Cikgu *mana tu* [di mana itu]?

MDY: Cikgu di Sekolah Ismail *Dua* [2]. Sekolah rendah. *SK* [sekolah kebangsaan].

TMH: Untuk anak Pak Daud yang ketiga *ni* [ini], Noraini *ni* [ini]?

MDY: Yang ketiga *tu* [itu] dia *duduk* [tinggal] di Kuala Lumpur, di Klang, bekerja di *TNB* [Tenaga Nasional Berhad].

TMH: Anak yang ke *empat* [4] *ni*, Faris?

MDY: Yang ke *empat* [4] Faris *ni* [ini] dia bahagian *wayering* [pendawaian].

TMH: *Wayering* [pendawaian]?

MDY: Ya, *wayering* [pendawaian], *chargemen* [pekerjaan yang melibatkan pendawaian].

TMH: Anak Pak Daud *wak* [yang] kerja dengan Pak Daud seorang *je* [sahaja] setakat *ni* [ini]?

MDY: Setakat *ni* [ini] *dua* [2].

TMH: *Dua* [2]?

MDY: Ya, Al-Amin. Sebagai tukang sepenuh masa. Tukang, kalau kita *tak* [tidak] ada tukang *tak* [tidak] ada pemasaran. Kalau ada pemasaran *tak* [tidak] ada

tukang kita *tak* [tidak] boleh buat kerja. Kalau tukang sahaja kita *tak* [tidak] tahu juga.

TMH: Kena cari pasaran-pasaran luar.

MDY: Jadi sekarang Pak Daud pun *tak* [tidak] boleh nak keluar jauh-jauh *loni* [sekarang]. Jadi bagi dia bahagian pemasaran, hantar barang semua dia. Bahagian *hok* [yang] sini *ni* [ini] dia *tak mari* lagi [tidak datang lagi]. Bahagian tukang-tukang, jaga tukang, lepas *tu* [itu] tengok barang, kualiti semua dia, kita ajar dia.

TMH: Berapa bilangan adik beradik Pak Daud? Anak ke berapa?

MDY: Bilangan dalam *dua belas* [12], anak yang ke *lima* [5].

TMH: Biasa kalau panggilan untuk ahli keluarga, panggil Pak Daud juga ke ada panggilan lain?

MDY: Ahli keluarga panggil nama, Pak Daud *ni* [ini] untuk kita meniaga *je* [sahaja].

TMH: Kalau Pak Daud *duk saje* [tidak buat apa-apa], apa hobi Pak Daud? Pak Daud buat apa?

MDY: Pak Daud *tak* [tidak] ada hobi, memancing pun *tak* [tidak] ada, apa pun *tak* [tidak] ada, bola sepak pun Pak Daud *tak* [tidak] minat, cuma hobi Pak Daud *duk* [tinggal] di rumah, tengok televisyen macam *tu je* [itu sahaja].

TMH: Kalau ada masa buat kerja *je* [sahaja]?

MDY: *Ha* [Ya], jadi kita kebanyakan masa idea *mari* [datang] ataupun barang *lorat* [nak cepat], kita *mari* [datang] sini. Jadi *tu je* [itu sahaja] kerja kita. Jadi *tak* [tidak] ada *hok* [yang] lain. Macam orang ajak tengok bola sepak di Kuala Lumpur, tidak berminat.

TMH: Masa [Ketika] Pak Daud kecil-kecil *dulu* [dahulu], *gapo* [apa] cita-cita Pak Daud? Adakah sama dengan *wak* [yang] Pak Daud buat *loni* [sekarang] ataupun lain?

MDY: *Tak* [tidak] sama. Cita-cita *dulu* [dahulu] kita sekolah *dulu* [dahulu] dia *tak* [tidak] ada cita-cita *lah mano* [sangat]. Cuma cikgu-cikgu kata jadi doktor, macam *tu* [itu]. Kalau jadi doktor *memey* [memang] *biso* [hebat] zaman *dulu* [dahulu] pada zaman Pak Daud, *tak dok* [tidak] *nak* [hendak] jadi *PM* [Perdana Menteri] ke *nak* [hendak] jadi pengusaha besar ke, *tak* [tidak] ada. Masa tu mentaliti kita orang melayu *ni* [ini], siapa yang *makan gaji* [bekerja di bawah orang lain sama ada dalam sektor awam atau swasta] orang *tu* [itu] *best* [bagus] ,terbagus, kalau kita *nak gi mitok anak* [hendak pergi merisik], “tanya anak kerja *gapo* [apa]”, *kerja buruh* [kerja kerajaan]. Buruh pun tidak apa. *Pasal* [sebab] dia ada jaminan hidup. *Hari tu masa tu* [sewaktu ketika dahulu], *masa* [ketika] zaman Pak Daud. Jadi Pak Daud *tak* [tidak] ada cita-cita *lah mano* [sangat] *masa tu* [ketika itu]. Kita pun *tak* [tidak] ada cita-cita sebab persekitaran kampung *ni* [ini], dia *tak* [tidak] ada sangat, orang kampung *belaka* [semua], siapa boleh *ngaji* [belajar] tinggi *sikit* [sedikit], dia bernasib baik, paling kurang pun cikgu.

TMH: *Loni* [sekarang] pun kalau tanya budak-budak apa cita-cita mereka, kebanyakan mereka akan menjawab polis atau doktor. Masa budak-budak *tu* [itu] cita-cita *tak* [tidak] ada lagi.

MDY: *Ha* [Ya] *tak* [tidak] ada, boleh kata *tak* [tidak] ada cita-cita. Cikgu yang kelas belakang biasa kalau dia tanya nak jadi apa, kebanyakannya murid menjawab doktor walhal mereka sendiri tidak tahu apa sebenarnya pekerjaan sebagai doktor, macam *tu* [itu].

TMH: Boleh Pak Daud cerita Pak Daud ni jenis orang *lagu* [macam] mana, daripada segi kelakuan, perwatakan. Boleh Pak Daud cerita *sikit* [sedikit], Pak Daud *ni* [ini] jenis orang *gano* [macam mana]?

MDY: Pak Daud *ni* [ini] jenis *gapo* [macam mana] *tak* [tidak] tahu (ketawa). Pak Daud *ni* [ini] *gemar* [minat] *ko* [kepada] seni pertukangan, bermakna kita *gemar* [minat] kepada inovasi untuk menaik taraf kedudukan bidang *ni* [ini]. *Pasal* [sebab] dalam bidang *ni* [ini] cuma Pak Daud seorang *je* [sahaja] dilantik oleh Kraf Tangan Malaysia untuk memartabatkan semula barang-barang perak *ni* [ini].

TMH: Kalau Pak Daud masih ingat, boleh Pak Daud cerita *masa* [ketika] zaman budak-budak *dulu* [dahulu], zaman remaja *dulu* [dahulu] *gano* [macam mana] kehidupan Pak Daud?

MDY: Umur berapa *tu* [itu] lebih kurang?

TMH: Umur belasan tahun.

MDY: *Masa* [ketika] *tu* [itu], *masa* [ketika] Pak Daud sekolah rendah *tu* [itu], Sekolah Melayu Padang Garong. Kita *tak* [tidak] ditekankan untuk pelajaran, cuma atas inisiatif sendiri kalau rasa suka, boleh belajar. Setelah balik rumah, *tak* [tidak] ada apa, kita pergi bermain. Kadang-kadang pergi tangkap ikan, kalau musim wau, main wau, *tu* [itu] zaman *dulu* [dahulu].

TMH: Macam budak-budak zaman *loni* [sekarang], tapi jauh berbeza.

MDY: Jauh sangat berbeza. Kalau *nak* [hendak] makan buah jambu, *naik* [panjat] pokok jambu, orang *tak* [tidak] marah *teko* [ketika] *tu* [itu]. Pokok jambu orang ke, pokok keriat orang ke, orang *tak* [tidak] marah. *Masa tu* [itu] *tak* [tidak] ada harga. Cuma *saeng* [berkawan] dekat kampung *je* [sahaja]. Main buah gurah, main kotak. “Tahu main kotak *lagu mano* [macam mana]?” Main kotak ni [ini], kita kumpul kotak-kotak rokok, kalau dapat kotak jenama pelik-pelik markah dia tinggi (ketawa). *Masa tu* main buah gurah, main wau, tangkap ikan laga *tu* [itu], zaman umur *sepuluh* [10] tahun ke bawah.

TMH: Zaman saya pun *dey* [sempat] lagi main *bendo* [perkara] *gitu* [macam itu].

MDY: Zaman remaja *tu* [itu], kita pergi ke sekolah menengah *tu* [itu] dia ada teras-teras untuk membangunkan kita sendiri. Cikgu ajar *cara* [mengenai] kesihatan, *cara* [mengenai] masa depan. Jadi menitik berat kepada pelajaran.

TMH: Dulu [dahulu] keluarga Pak Daud ni [ini] gano [macam mana]? Orang berada ke? orang biasa-biasa ke?

MDY: *Tak* [tidak] ada, orang *kelas rendah* [biasa-biasa] *je* [sahaja] *mugo* [sebab] buruh *je* [sahaja], ketika *tu* [itu] buruh gaji ayah *dulu* [dahulu] *dalam lapan puluh* [RM80] *ya* [ringgit] ke *seratus* [RM100] lebih macam *tu* [itu]. Kalau penilaian *loni* [sekarang], *dulu lapan puluh* [RM80] *ya* [ringgit], sekarang *lapan ratus* [RM800]. Kalau *seratus* [RM100] lebih *tu* [itu], *seribu* [RM1000]. Lebih kurang macam *tu* [itu].

TMH: Pak Daud imbau-imbau kembali, apa kenangan manis ataupun kenangan pahit dalam hidup Pak Daud?

MDY: Alam mana *tu* [itu]? Alam belasan ke? Alam kecil ke?

TMH: *Wak* [yang] dulu ke *wak* [yang] *loni* [sekarang], kalau *loni* [sekarang] ada lagi kenangan pahit ataupun manis, masa remaja dulu ke.

MDY: Pahit *tu* [itu] *tak* [tidak] ada lagi rasanya (ketawa), pahit *tu* [itu] *tak* [tidak] ada lagi yang besar.

TMH: Kenangan manis *tu* [itu] kenangan *wak* [yang] ingat sampai *loni* [sekarang], *wak* [yang] *dulu* [dahulu] sampai *loni* [sekarang].

MDY: Kenangan manis hari *ni* [ini] yang Pak Daud terima adiguru *tu* [itu], maknanya kerajaan Malaysia mengiktirafkan ketukanan Pak Daud *tu* [itu]. *Tu* [itu] yang

paling bahagia. Sekurang-kurangnya kalau kita mati, orang kata adiguru, ada nama. Jadi bila ada upacara di Kuala Lumpur, dia akan sebut la mana yang mati, sejarah-sejarah *tu* [itu]. Dari segi ekonomi dia macam *tu* [itu], naik turun, naik turun, kita *tak* [tidak] boleh buat apa.

TMH: Dalam berniaga *ni* [ini] biasa naik turun, naik turun.

MDY: *Ye* [Ya] naik turun.

TAMAT BAHAGIAN A

BAHAGIAN B: PENDIDIKAN TOKOH

TMH: Jadi kita ke *segment* [bahagian] pendidikan, boleh Pak Daud *oyak* [bagi tahu] nama sekolah rendah dan tahun bila.

MDY: Pak Daud mula-mula belajar sekolah rendah *tu* [itu], (sambil berfikir) *SMPG* [Sekolah Melayu Padang Garong].

TMH: Pada tahun?

MDY: Pada tahun *seribu sembilan ratus lima puluh dua* [1952], darjah *satu* [1].

TMH: Sekolah menengah *start* [mula] pada?

MDY: Sekolah menengah setelah *empat* [4] ke *lima* [5] macam *tu* [itu].

TMH: Sekolah mana *tu* [itu]?

MDY: Sekolah Sultan Ismail College, Special Malay Sultan Ismail College. Sekolah inggeris, sekolah nombor *satu* [1] dalam Kelantan (ketawa).

TMH: Masa [ketika] *seribu sembilan ratus lima puluh enam* [1956]?

MDY:*Ha* [Ya], campur lima [5] tahun *jolo* [betul] la.

TMH: *Seribu sembilan ratus lima puluh tujuh* [1957] macam *tu* [itu]?

MDY: Belum merdeka lagi, (sambil mengira) *seribu sembilan ratus lima puluh dua* [1952] sekolah rendah, *seribu sembilan ratus lima puluh enam* [1956] masuk *SIC* [Sultan Ismail College]. Sebelum merdeka.

TMH: *Gane* [macam mana] persekolahan *masa* [ketika] *tu* [itu]? mungkin berbeza sebab *masa tu* [itu] sebelum merdeka lagi.

MDY: Ketika Pak Daud masuk sekolah *SIC* [Sultan Ismail College], sekolah inggeris *tu* [itu], dia ada etika. *Tak leh* [tidak boleh] *kecek* [cakap] melayu (ketawa), kalau *kecek* [cakap] melayu denda *sepuluh sen* [RM0.10]. Lepas *tu* [itu] kita berkomunikasi dengan cikgu-cikgu semua dalam bahasa inggeris. Kita *Special Malay* [peralihan daripada sekolah melayu ke sekolah inggeris], *Special Malay ni* [ini] bermakna peralihan daripada sekolah melayu pergi ke sekolah inggeris. Dari situ kita dapat biasiswa, dengan *free* [percuma] *tak* [tidak] *payah* [perlu] bayar. Sekolah inggeris disiplin memang *kuat* [tegas], pakaian kena jaga, lepas *tu* [itu] tingkah laku kena jaga, hormat pada guru-guru. Walaupun kita *tak* [tidak] salah, tapi kalau guru kata salah, terpaksa kita hormat, akur.

TMH: *Dulu* [dahulu] Pak Daud *gi* [pergi] sekolah jalan kaki ke? Naik motor ke?

MDY: *Masa tu* [itu] bas sekolah ada, naik bas sekolah. Selepas bas sekolah, boleh basikal, *masa tu* [itu] basikal. Ibu bapa *harap* [percaya], boleh *naik* [bawa] basikal.

TMH: Jauh ke rumah dengan sekolah?

MDY: Lebih kurang *dua* [2] batu. *Dua* [2] batu *tak* [tidak] hairan *dulu* [dahulu] *gatih* [bawa] basikal, *loni* [sekarang] *dua* [2] batu kalau *gatih* [bawa] basikal habis berpeluh (ketawa).

TMH: Masa sekolah rendah *dulu* [dahulu], matapelajaran *gapo* [apa] *wak* [yang] Pak Daud minat?

MDY: Berminat *tu* [itu] dia panggil pembacaan.

TMH: Memang subjek dia?

MDY: Subjek dia *tak* [tidak] banyak. Membaca, menulis, mengira dan melukis. *Empat* [4] semua (bunyi telefon bimbit). *Satu* [1] cikgu *tu* [itu] untuk semua sekali. *Satu* [1] kelas *satu* [1] cikgu, cikgu *tu* [itu] yang bertanggungjawab ke atas anak murid. *Tak de* [tiada] tukar ganti. Sekarang subjek matematik cikgu lain, bahasa inggeris cikgu lain.

TMH: Masa sekolah menengah?

MDY: Masa sekolah menengah kita dapat buku, nak beli buku, semua buku.

TMH: Masa *tu* [itu] banyak *jugak* [juga] matapelajaran?

MDY: Matapelajaran masa *tu* [itu] banyak. *History* [sejarah], geografi . Serupa *loni* [sekarang], sains pun ada ketika *tu* [itu]. Sains *tu* [itu] dia pecahkan ke biologi,

chemistry [kimia] dan fizik, dia pecahkan bukan sekali, *loni* [sekarang] *tak* [tidak] tahu *lagu* [macam] mana.

TMH: Kalau Pak Daud ingat lagi, pencapaian dalam bidang pelajaran?

MDY: *Masa* [ketika] *tu* [itu], pencapaian Pak Daud kurang memuaskan, *pasal* [sebab] kita pun dengan ekonomi, dengan benda lain, jadi *tak* [tidak] boleh ikut. *Masa tu* [itu] bangsa cina dah ada tuisyen, kita *je* [sahaja] *tak* [tidak] tahu masa *tu* [itu]. Anak-anak orang kaya semua dia hantar tuisyen. Kita *Special Malay* [peralihan daripada sekolah melayu ke sekolah inggeris], *Special Malay* nak kuasai bahasa inggeris ambil masa *setahun* [1] ataupun *dua* [2] tahun. Lepas *tu* [itu] matematik, dia ajar pun kita *tak* [tidak] paham. Sebab ilmu *tu* [itu] masuk mendadak, jadi otak kita masa *tu* [itu] *tak* [tidak] sehebat otak-otak orang lain.

TMH: *Masa* [ketika] zaman sekolah *dulu* [dahulu], ada ke kenangan-kenangan *wak* [yang] ingat lagi sampai *loni* [sekarang]? Kenangan manis ke, kenangan pahit ke zaman sekolah *dulu* [dahulu] (bunyi orang batuk).

MDY: Kenangan pahitnya, nak pergi ke sekolah *tu* [itu] terlampau jauh. Lepas *tu* [itu] *kelik* [balik] dalam pukul *tiga* [3] ke pukul *empat* [4]. Kenangan manis, boleh belajar di sekolah *tu* [itu], siapa yang menjejakkan kaki ke sekolah *SIC* [Sultan Ismail College] *tu* [itu] dia panggil orang *biso* [hebat] (ketawa).

TMH: Masa [ketika] sekolah *dulu* [dahulu], *saeng – saeng* [kawan-kawan] baik *tu* [itu] *saeng* [berkawan] lagi sampai *loni* [sekarang]?

MDY: Ada, kawan baik *tu* [itu] kalau dia ada di Kota Bharu ada la.

TMH: Banyak yang *duk* [menetap] *luar* [luar kelantan]?

MDY: Kebanyakkan tinggal *luar* [luar Kelantan], semua jadi pegawai-pegawai atasan semua di Kuala Lumpur, di Johor. Kalau pergi ke sana, dia panggil jumpa dia. Tapi *loni* [sekarang] *tak* [tidak] ada, pencen *habis* [semua]. Pegawai-pegawai *tak* [tidak] ada dah. Ada *saeng* [kawan] *tu* [itu] dia buka kilang, tapi dia aktif lagi *loni* [sekarang]. Kilang *component* [peralatan] kereta. Dia ada kilang, di Bangkok *dua* [2] buah.

TMH: *Lepas* [selepas] dari sekolah menengah *tu* [itu], *tak* [tidak] sambung belajar?

MDY: *Tak* [tidak], *lepas* [selepas] Pak Daud ambil *LCE* [Lower Certificate Education], dia panggil *LCE* [Lower Certificate Education] ketika *tu* [itu]. Maknanya tingkatan *tiga* [3]. Pak Daud *tak* [tidak] sambung, *pasal* [sebab] Pak Daud minat kepada *ni* [ini] [pertukangan perak]. Pak Daud tengok keadaan *tu* [itu] jadi berminat. *Pasal* [sebab] Pak Daud tengok *benda* [pertukangan perak] *ni* [ini] dekat rumah, bengkel pak saudara ketika *tu* [itu].

TMH: *LCE* [lower certificate education] *ni* [ini] masa tingkatan *tiga* [3]?

MDY: Ya, tingkatan *tiga* [3], masa *tu* [itu] boleh jadi cikgu dah.

TAMAT BAHAGIAN B

BAHAGIAN C: KERJAYA TOKOH

TMH: *Habis* [selesai] dah bahagian pendidikan, jadi kita masuk bahagian kerjaya Pak Daud. Kerja pertama Pak Daud *ni* [ini], kerja pertukangan perak?

MDY: Ya, pertukangan perak, kerja pertama mula-mula *jamoh* [buat], buat pertukangan perak.

TMH: Anggaran kasar, berapa tahun dah dalam bidang *ni* [ini]?

DMY: Dalam bidang *ni* [ini], Pak Daud cebur [terlibat] setelah umur *lapan belas* [18], (sambil menekan kalkulator) dalam *lima puluh empat* [54] tahun. Lama dah, boleh masuk muzium dah (ketawa).

TMH: Faktor yang menyebabkan Pak Daud *menceburkan* [melibatkan] diri dalam bidang pertukangan perak *ni* [ini]?

DMY: Faktornya nombor *satu* [1], Pak Daud tengok semua tukang-tukang perak *ni* [ini] *loaded* [mewah], pendapatan tinggi. Kalau nak bandingkan dengan buruh, dengan kerani biasa ketika *tu* [itu], *dia* [pertukangan perak] melebihi. *Masa* [ketika] *tu* [itu] kalau kerani, dia boleh pakai *basikal raili* [merujuk kepada model basikal sekitar tahun 1970-an]. *Pasal* [sebab] dalam bidang *ni* [ini] Pak Daud tengok motosikal ada, *kereta sport* [merujuk kepada model kereta sekitar tahun 1980-an] pun ada. Lepas *tu* [itu] boleh tengok dia *buat* [bina] rumah besar-besar *belaka* [semua] *masa tu* [ketika itu]. *Tu* [itu] yang Pak Daud

berminat. *Lepas tu* [selepas itu] kita pun ada seni dah barangkali, jadi suka la, dianugerahkan oleh Allah S.W.T seni *tu* [itu] ada.

TMH: Orang kata *tangan hidup* [tangan yang mempunyai seni dan kreatif secara semula jadi].

MDY: Tangan hidup (ketawa).

TMH: Kalau Pak Daud boleh kongsi, berapa pendapatan dalam bidang *ni* [ini].

MDY: Sekarang *ni* [ini] Pak Daud tidak bertukang, dalam dekat *enam* [6] tahun *ni* [ini] Pak Daud *tak* [tidak] bertukang sepenuh masa. Jadi Pak Daud urus meniaga sedikit sebanyak.

TMH: Anggaran pendapatan Pak Daud berapa?

MDY: Dalam *lima ribu* [RM5000] macam *tu* [itu]. *Lima ribu* [RM5000] kebawah.

TMH: Kalau untuk *dulu* [dahulu], *masa* [ketika] Pak Daud bertukang sepenuh masa?

MDY: Pak Daud bertukang sepenuh masa kalau buat perbanding masa *tu* [itu] *CC* [Cheif Clerk] *cheif clerk* [ketua kerani] dia dapat *tiga ratus lima puluh* [RM350], Pak Daud dapat *lima ratus* [RM500] lebih dah ketika *tu* [itu] jadi tukang.

TMH: Ada siapa-siapa *wak* [yang] dorong Pak Daud untuk buat pertukangan perak *ni* [ini]?

MDY: Pak Daud belajar dan didorong oleh bapa saudara, Wan Jaafar Ahmad nama dia. Dia tukang sepenuh masa.

TMH: *Loni* [sekarang] pun?

MDY: *Loni* [sekarang] dia mati dah. Jadi Pak Daud ambil ilmu dia, ilmu asas. Benda ni asas *jo* [sahaja], *lepas tu* [selepas itu] kita cari sendiri, pengalaman sendiri. Dialah yang mendorong buat kerja. Mula-mula jadi *koli* [pekerja] dia, lepas jadi *koli* [pekerja] *tu* [itu], kita ada peningkatan sedikit, lepas *tu* [itu] kita belajar di sekolah cara-cara baca pelan, cara-cara *scale* [ukur] jadi kita mudah kedepan.

TMH: Pada masa tu, ibu bapa Pak Daud sokong *dok* [tidak]?

MDY: Ayah sokong dan dorong, dia yang memperkenalkan Pak Daud, dia kata “ambik la anak dia ni seorang untuk belajar”. Dia *tak* [tidak] bagi *makan gaji* [bekerja di sektor awam atau swasta dan dibayar gaji bulanan] ketika *tu* [itu], kenapa dan mengapa Pak Daud *tak* [tidak] tahu, tapi hari *ni* [ini] Pak Daud *nampak* [tahu] kenapa dia *tak* [tidak] bagi kita makan gaji.

TMH: Masa mula-mula Pak Daud masuk dalam bidang pertukangan perak, ada ke cabaran contoh macam *tak* [tidak] ada *market* [pasaran] ke?

MDY: Cabaran *ni* [ini] banyak, kita panggil *Tsunami* [bahasa kiasan yang merujuk kepada jatuh bangun dalam perniagaan]. Satu masa dia *tak* [tidak] ada bahan mentah, satu masa *tu* [itu] kita *tak* [tidak] ada tempahan.

TMH: Masa *tu* [itu] tahun bila?

MDY: Tahun *tu tak* [itu tidak] ingat, *tujuh puluh* [70 an], lepas *tu* [itu] kita bangkit semula daripada *tu* [itu] tahun *lapan puluh* [80 an], (tidak pasti) *lapan puluh lima* [85] atau *lapan puluh enam* [86] macam *tu* [itu]. Kita bangkit semula *masa tu* [ketika itu] era *Mahathir* [Tun Dr Mahathir bin Mohamad iaitu perdana menteri Malaysia yang ke-4], era Mahathir *ni* [ini] dia kata buat barang dulu baru boleh jual. Mesti ada barang dulu baru boleh jual, Pak Daud *ambik* [ambil] prinsip dia, ada barang kita boleh meniaga. *Masa tu* [ketika itu] cukup-cukup [sangat] maju *bab* [mengenai] pertukangan, *masa tu* [ketika itu] Pak Daud bertukang lagi, siang malam. Siang dan malam buat kerja, tapi dapat *pitih* [duit], sebab kita letak harga berapa dia *tak* [tidak] kisah *masa tu* [itu]. (Tidak pasti) *Lapan puluh lima* [85] hingga *sembilan puluh dua* [92] ke *sembilan puluh tiga* [93], semua *loaded* [mewah]. Harga *etok* [spesis siput yang menjadi makanan warga Pantai Timur] biasa *lima sen* [RM0.05] jadi *dua* [RM2] *ya* [ringgit] (ketawa) *masa tu* [ketika itu], barang habis naik tapi *tak* [tidak] apa *pitih* [duit] banyak. Kalau *nak* [hendak] buat barang, misalnya askar nak suruh buat barang, bagi harga *tiga ribu* [RM3000] *tak* [tidak] banyak *kecek* [cakap] terus tempah.

TMH: *Tak* [tidak] banyak *complain* [merungut]?

MDY: *Tak* [tidak] banyak *complaint* [merungut], sebab peruntukan kerajaan pun ada.

Setelah era *Mahathir* [Tun Dr Mahathir bin Mohamad iaitu perdana menteri Malaysia yang ke-4], dia menurun. Selepas menurun *tu* [itu] banyak hal, macam-macam hal. Perak naik mendadak, tempahan *tak* [tidak] ada. Jadi tahun *dua ribu empat belas* [2014] hari *ni* [ini], tahun *ni* [ini], ada peningkatan. Banyak tempahan daripada istana, daripada *PM* [Perdana Menteri] sendiri. *PM* [Perdana Menteri] pun melalui Karangneka di Kuala Lumpur bukan *direct* [terus] dengan Pak Daud, kalau istana *direct* [terus] dengan Pak Daud.

TMH: *Masa dulu* [ketika dahulu] , *masa* [ketika] tahun *tujuh puluh* [70 an] *dulu* [dahulu], ketika krisis, *gano* [macam mana] Pak Daud atasi masalah *tu* [itu]? sebab *tujuh puluh* [70 an] ke *lapan puluh* [80 an] *tu* [itu] lama.

MDY: *Yalah* [Ya], kita buat satu alternatif lain, makna nya daripada perak pergi ke tembaga *plating* [penyaduran]. Semua barang-barang kecil hingga besar semua kita buat tembaga ataupun kita campur banyak tembaga dengan perak. Bila lama dah kita buat, kita campur bermakna sukatananya ialah *dua* [2] tembaga *satu* [1] perak. Kita jual kepada cina di Kuala Lumpur, dia akui boleh ambil, jadi dia ambil barang *tu* [itu]. Barang-barang *filigree* [kerawang] macam *brooches* [kerongsang], subang, kita buat dengan tembaga semua. Tapi *plating* [penyaduran] perak.

TMH: *Masa [ketika] tu [itu] tembaga mudah nok boleh [senang diperoleh]?*

MDY: Mudah, kita ambil wayar untuk buat *coil* [gegelung wayar] kita beli yang *tu* [itu], lepas *tu* [itu] tembaga keping *tu* [itu] kita lebur sendiri dengan wayar elektrik *tu* [itu]. Lepas *tu* [itu] kita *plating* [penyaduran] dengan perak *tu* [itu], jadi serupa perak juga.

TMH: *Masa [ketika] krisis tu [itu] meniaga tetap berjalan?*

MDY: *Tetap berjalan* [masih beroperasi seperti biasa].

TMH: *Masa tu [ketika itu] , ada dah kedai ni [ini]?*

MDY: *Masa tu tak* [ketika itu tidak] ada, Pak Daud bekerja dekat depan *tu* [itu] (sambil menunjuk ke seberang jalan). Depan *tu* [itu] *tokey* [majikan] Pak Daud. Kedai *tu* [itu] Mohd Salleh and Son yang paling teguh *masa tu* [ketika itu] di seluruh dunia, orang terkenal dia *tu* [itu].

TMH: Kalau Pak Daud masih ingat lagi, apa ukiran perak pertama yang Pak Daud buat?

MDY: Pak Daud buat keris, keris *tie clip* [klip tali leher].

TMH: Dalam bidang pertukangan perak *ni* [ini], susah *tak* [tidak] untuk menghasilkan satu-satu produk *tu* [itu]?

MDY: Kalau kita *ngaji* [belajar] di sekolah lepas *tu* [itu] kita ada dah seni dalaman, dalam masa *setahun* [1 tahun] kita boleh buat dah barang. Tapi buat *tu* [itu] boleh sahaja, tapi *tak* [tidak] tahu kaedah yang mana, buat *tu* [itu] boleh. Tapi kena ada juga orang didepan kita untuk tunjuk ajar. Dalam masa *tiga* [3] tahun dia boleh buat kerja.

TMH: Susah *jugak* [juga] kalau orang *tak* [tidak] *ada seni* [kemahiran semula jadi]?

MDY: Susah, sebab bila banyak tempahan, kita *tak* [tidak] boleh *ambik* [ambil] orang biasa-biasa *ni* [ini] tidak *supo* [seperti] batik. Kalau batik dapat tempahan beberapa ratus ela, berapa ribu ela, dia boleh panggil orang. Dia boleh ajar, “kamu celup *gini* [macam ini], celup *gitu* [macam itu]”. *Ni* [ini] kena kikir, kena perhati, kena *adu* [gabung] lepas *tu* [itu] *finishing* [penamat] *pulok* [pula]. Payah la (ketawa).

TMH: Biasa berapa lama Pak Daud buat satu-satu benda *tu* [itu]? ke dia bergantung?

MDY: Bergantung kepada barang, kalau barang macam *ni* [ini] (sambil tunjuk ke arah gong), *tiga* [3] minggu. Kalau macam *ni* [ini] (sambil menunjuk ke arah *jewelry box* [kotak perhiasan] lebih kurang *dua* [2] minggu.

TMH: Kalau untuk barang kecil-kecil?

MDY: Kecil-kecil dalam *dua* [2] hari ke *tiga* [3] hari.

TMH: Bila Pak Daud tubuh DY Silver Craft *ni* [ini]?

MDY: Pak Daud tubuh DY Silver Craft *ni* [ini] dalam lebih kurang *sepuluh* [10] tahun dah, selepas anak Pak Daud *masuk* [melibatkan diri], Pak Daud pun daftar.

TMH: Kalau Pak Daud boleh kongsi, berapa modal Pak Daud *masa* [ketika] nak tubuh DY Silver Craft *ni* [ini]?

MDY: Anggaran *lima ratus ribu* [RM500,000] *masa tu* [itu]. Baru kita boleh buka kedai dan ambil tempahan.

TMH: Modal *tu* [itu] pinjaman ke? Ataupun duit simpanan?

MDY: Kita *tak* [tidak] buat buka secara serentak, *masa tu* [itu] kita tukang, kita ada dah barang-barang *stock* [bekalan] dalam almari semua, setelah nampak dia boleh buat pameran, Pak Daud *wak* [ambik] *tubik* [keluarkan]. *Hok* [yang] buat kerja *tu* [itu] Pak Daud teruskan. Jadi Pak Daud buat anggaran dalam *lima ratus ribu* [RM500,000].

TMH: Buat modal pusingan?

MDY: Ya, pusingan, kita buat kerja *ada* [dapat duit]. Lepas *tu* [itu] pada tahun *lapan puluh lima* [85] sampai *sembilan puluh tiga* [93] kita tukang perak *ni* [ini] *loaded* [mewah]. Kalau buah rambutan, *luruh* [jatuh] *tak* [tidak] ada orang kutip, *loaded* [mewah] *do'oh* [sangat] *masa* [ketika] *tu* [itu]. Yela, rezeki Allah *belaka* [semua], kita sempat kumpul-kumpul buat modal.

TMH: Kira *takdok* [tidak ada] pinjaman?

MDY: *Tak* [tidak] ada pinjaman, pinjaman *ni* [ini] Pak Daud *tak sey* [tidak hendak] jugak [juga] sebab *interest* [faedah] *ni tak* [ini tidak] boleh. *Belah* [Negeri Kelantan] kita *ni tak* [ini tidak] boleh (ketawa). Kalau kita boleh kumpul sendiri, kumpul *koho-koho* [pelan-pelan]. Kalau kita *kecek* [cakap] *gitu* [macam itu] *tak* [tidak] boleh *pasal* [sebab] *demo* [orang] nak buat kerja modal *tak* [tidak] ada, terpaksa buat pinjaman. Aset kita, aset yang ada ditubuh kita, *hok* [yang] *tu* [itu] akan berjalan, *tak* [tidak] apa *hok* [yang] *tu* [itu], sebab Pak Daud ada dah, *tak* [tidak] apa la *tak* [tidak] perlu.

TMH : Macam mana Pak Daud boleh ilham hendak tubuhkan DY Silver Craft ini?

MDY : *Pasal* [sebab] *masa tu* [ketika itu], dalam *sepuluh* [10] tahun *tu* [itu], Pak Daud tengok tempat Pak Daud dapat tempahan *tu* [itu] merosot. Lepas merosot *tu* [itu], dalam *dua ribu empat* [2004], banyak kedai-kedai perak *tu* [itu] merosot, *pasal* [sebab] Pak Daud tubuh pun dalam *dua ribu empat* [2004] juga. Jadi Pak

Daud kena cari pasaran sendiri. Jadi *satu* [1] orang hamba Allah *tu* [itu] dia kenal Pak Daud, dia mari tempat Pak Daud, dia *nak* [hendak] barang. Jadi dia tempah sendiri, Pak Daud akan bagi ke dia *ni* [ini]. *Sapa* [sampai] ke hari *ni* [ini], kita *ngan* [dengan] dia *tu* [itu] ada berhubung *sokmo* [selalu].

TMH : Dia ambil barang lagi?

MDY : *Ah* [ya]. Ambil barang. Dia *tu* [itu] asas kitanya. Lepas itu yang lain kita cari untuk *kemah* [menguatkan lagi ikatan] *jela* [sahaja]. Dia *goni* [benda ini] rezeki jugak, rezeki Allah juga. Bukan kata mari *gitu* [macam itu], *dok* [tidak]. Kehendak Dia *belaka* [semua].

TMH : Masa [ketika] mula-mula penubuhan, ada ke halangan-halangan atau smooth [lancar] macam itu sahaja?

MDY : *Masa* [ketika] penubuhan itu tidak payah *pasal* [sebab] kita sudah ada barang. Stok kita *duk taruh* [simpan] di rumah dan kedai.

TMH : Masa [ketika] itu barang sudah banyak ke?

MDY : Barang sudah ada bukan sudah banyak, *pastu* [selepas itu] barang tempahan pun ada bermakna kita *tak* [tidak] *pelik* [tidak susah untuk memulakan perniagaan], barang ada *dah* [sudah], tempahan pun ada. Tubuh syarikat *jah* [sahaja].

TMH : Macam mana persaingan dengan pertukangan perak lain?

MDY : Masa *tu* [itu] persaingan *tak dok doh* [sudah tidak ada] *pasal hok* [sebab kerana yang] mana ada *saing tu* [persaingan itu], tauke-tauke Pak Daud semua *go* [meninggal] *belaka* [semua]. Jadi Pak Daud *zum* [melonjak] naik. Itu *je* [sahaja]. Ini kerana mereka yang mempunyai syarikat besar tidak mampu membayar gaji pekerja. Jadi Pak Daud *ni* [ini] tukang, ada anak seorang, bermakna kita mampu tetapi kerja keras, kena *hunggar* [bergegas] Kuala Lumpur atau dimana sahaja yang disuruh. Jadi tiada persaingan, disitu menonjolnya Pak daud dalam perniagaan.

TMH : Macam mana persaingan untuk zaman sekarang?

MDY : Tapi bagi Pak Daud persaingan *tak dok* [tiada] cuma ada sebuah kedai terkenal milik Encik Manan disitu. *Mulo* [dahulu] dia dapat adiguru macam Pak Daud juga, lepas *tu* [itu] dia dapat anugerah negara apa entah, tidak sempat *nak* [hendak] terima anugerah *tu* [itu], dia mati. Dia perak *ni* [ini] dia kena ada juga sorang *specialist* [pakar], *bare* [pakar] tengok barang, *bare* [pakar] tempah barang, *pastu* [selepas itu] kalau orang *tok leh* [tidak boleh] buat, kita kena turun padan sendiri buat. Kalau kita *dok* [tidak] turun padang, *nyo sembelih tengkok* [ditipu] ke tukang-tukang. Faham *dah* [sudah]?

TMH : Faham-faham. Kira persaingan itu tiada.

MDY : Persaingan *tu* [itu] buat masa *leni* [sekarang] *tak dok* [tiada] lagi. *Pasal hok* [kerana yang] mana-mana ada *tu* [itu] semua *duk* [duduk] diam *gitu* [macam

itu]. Jadi Pak Daud *ni* [ini] Alhamdulillah, boleh *koho-koho* [perlahan-lahan]. Jadi tukang-tukang *hok* [yang] mana *tersebet* [mengganggu] diluar *nuh* [sana], tersebet ni maknanya *tak dok* [tiada] kerja, dia boleh mari *kat* [dekat] Pak Daud, Pak Daud senang bagi kerja. *Tu jela* [itu sahaja]. Kalau persaingan *ni* [ini], kita suruh tukang mengganggu buat kerja, mereka sudah ada kerja lain. Jadi *tu* [itu] persaingan.

TMH : Perniagaan buat masa sekarang okey?

MDY : Ya, okey. Cuma pemasaran kita *slow* [perlahan] lagi. Bermakna Pak Daud tidak rancak, jadi *slow* [perlahan] tapi silih berganti.

TMH : Pak Daud ada berapa orang pekerja?

MDY: Disini ada *lima* [5], di kampung dia buat di rumah dia, yang itu *tiga* [3], yang itu *tiga* [3] (sambil mengira), *enam* [6] *hok* [yang] luar. Syarikat kita *lima* [5], lepas *tu* [itu] *pelakon tambahan* [bahasa kiasan merujuk kepada pekerja tambahan] dia panggil *dok* [tidak]? "*Pelakon* [pekerja] gapo *hok* [apa yang] kita panggil mari-mari *meta gitu?* [sekejap macam itu]". *Extra* [tambahan].

TMH : Kira yang itu tidak tetap? ada kerja baru panggil ke macam mana?

MDY : Tapi kita kena *wi* [beri] kerja juga, takut dia lari *gi* [pergi] kerja *mugo* [tempat] lain *gak* [pula], terpaksa kita kena jaga. Aset kita. *Gitu la* [macam itu].

TMH : Kalau semua *sebelas* [11] orang setakat ini?

MDY : *Ah* [ya], lebih kurang *tu la* [macam itu].

**TMH : Untuk pekerja-pekerja Pak daud, Pak Daud pilih macam mana?
Berdasarkan apa Pak Daud pilih mereka kerja?**

MDY : Kita pilih dia atas kemahiran dia. Kemahiran dengan kecantikan dia. *Bare* [pekerja] *molek* [bagus] lah dia tu [itu]. Kalau *bare* [pekerja] *dok molek* [tidak bagus], Pak Daud *reject* [buang] *laluh* [serta-merta] *pasal* [sebab] orang *complain* [mengadu] pada Pak Daud, macam-macam jadi Pak Daud tidak mahu. Kita ambil *hok* [yang] betul-betul boleh mengukir. *Hor* [ya], *complaint* [mengadu] ke bos. *Hok tu* [yang itu] *beratnya* [merujuk kepada majikan yang terpaksa menanggung jika pekerja tidak melalukan kerja dengan baik dan kemas].

TMH : Selain itu, disiplin kena ada?

MDY: *Ha-ha* [ya]. Etika dia kena ada walau dia *duk* [berada] dekat, dia *duk* [berada] di rumah pun, etika dia kena ingat. Kena ada bermakna, barang mesti *tetap* [siap] pada tarikh *hok kito nok* [yang kita mahu] *pasal* [sebab] kita *deal* [persetujuan] dengan *dia* [pelanggan] *tu* [itu]. *Barang ni* [ini] *berapa minggu, pastu lagu mano* [lepas itu macam mana] [merujuk kepada jenis barang dan tempoh yang diambil untuk menyiapkan satu-satu barang], kita sudah *deal* [persetujuan] dengan *dia* [pelanggan]. Dia kata setuju, *okey* [baiklah] siap, *pastu* [selepas itu] buat. Dalam masa tu kita *basi* [tipu] *sikit* [sedikit]. *Basi*

[tipu] kata pelanggan *nak* [hendak] barang siap *dua puluh lima* [25] hari bulan, kita *basi* [tipu] pelanggan *nak dua puluh* [20] haribulan mesti siap. *Lagu tu je* [macam itu sahaja].

TMH: Pak Daud ada bagi latihan ke pekerja-pekerja?

MDY: Latihan *tu hok* [itu yang] dalam bengkel Pak Daud *wi* [beri] latihan, Pak Daud ajar semua *seratus peratus* [100%], *hok* [yang] *luar* [merujuk kepada pekerja tambahan] *tu* [itu] dia ada cikgu dia zaman-zaman *dulu* [dahulu], dia belajar jadi kuli orang, pastu [selepas itu] tauke dia *tak dok* [meninggal], dia naik jadi tauke *jaguh budak-budak* [merujuk kepada menjadi ketua untuk pekerja-pekerja yang belum mahir].

TMH: Dalam pertukangan perak Pak Daud guna lagi peralatan-peralatan tradisional?

MDY: Memang *dok ubah* [tidak berubah] lagi, Cuma *lapan puluh peratus* [80%] tradisional. *Ha-ha* [ya]. *Pasal* [sebab] kita panggil *handycraft* [kraftangan]. Kalau tempahan banyak barulah kita akan ubah untuk jadi *lima puluh peratus* [50%] tangan, *lima puluh peratus* [50%] mesin. Keadaan sekarang kita *nak* [hendak] buat banyak tidak berbaloi *pasal* [sebab] bahan mentah dia mahal. Kalau kita kata “kontrak *nok ni* [hendak ini] setahun *lima puluh* [50] *butir* [biji]” , boleh kita cari mesin. Pak Daud sudah ada mesin, boleh buat *lima puluh peratus* [50%] tangan, *lima puluh peratus* [50%] mesin.

TMH: Pak Daud boleh bagi contoh-contoh alatan tradisional dalam pertukangan perak?

MDY : Contoh ada, *Tak po* [tidak apa] boleh ambil gambar. Boleh. Nombor *satu* [1], kikir. Nombor *dua* [2] gergaji. Nombor *tiga* [3] semawar (sejenis alatan tradisional). “*Gapo* [apa] orang panggil semawar?” Alatan yang orang picit kemudian mengeluarkan api (sambil buat bunyi). *Tak po* [tidak apa], *pukul* [ambil] gambar *sikit* [sekejap] lagi.

TMH : Pak Daud ada guna peralatan-peralatan moden?

MDY: Moden *tu* [itu] kita ambil mesin *jela* [sahaja]. Mesin untuk meleper dan membulat. Melebur kita guna gas. *Mulo* [dahulu] kita guna *hok* [yang] pijak (sambil buat bunyi). *Tu jela* [itu sahaja].

TMH: Apakah perbezaan produk menggunakan peralatan moden dengan tradisional?

MDY: Mesin ni kita nak meleper. *Dulu* [dahulu] kita tidak guna mesin, kita guna *katok* [ketuk], *katok-katok* [ketuk-ketuk] dia jadi *buka* [leper] *gitu je* [macam itu]. Jadi lambat.

TMH : Ada ke satu-satu produk memang guna mesin sepenuhnya?

MDY: Dia mesti kena ada mesin. Mesin bulat dan mesin leper. Pasal kita *nok* [hendak] *plate* [ratakan] *gini* [macam ini] (sambil tunjuk atas meja), untuk hasilkan setiap produk mesti bermula dengan *plate* [kepingan] macam ini.

TMH : Produk-produk Pak Daud seratus peratus [100%] buatan tangan?

MDY : *Lapan puluh peratus* [80%].

TMH : Produk apa dapat sambutan tinggi?

MDY :Sambutan tinggi, cederamata *jela* [sahaja]. Cederamata lepas *tu* [itu], (berfikir sekejap) *cokmar* [simbol kekuasaan dan kemuliaan sesebuah pemerintahan atau pentadbiran sebuah institusi yang dinaungi]. Ha [ya]. *Cokmar. Situ* [disitu] banyak permintaannya.

TMH: *Cokmar* [simbol kekuasaan dan kemuliaan sesebuah pemerintahan atau pentadbiran sebuah institusi yang dinaungi] dengan cederamata tu memang *lapan puluh peratus* [80%] buatan tangan?

MDY: Ha [ya].

TMH: Boleh Pak Daud senarai produk-produk Pak Daud pernah hasilkan?

MDY: Nombor *satu* [1] *cokmar*. Nombor *dua* [2] cederamata seperti *jewellery box* [kotak barang kemas]. Keris dengan perak macam *ni* [ini] (sambil tunjuk ke

arah keris). Lepas *tu* [itu] cenderamata *koran* (pemarut kelapa), gong, *numbuk* [lesung kaki]. *Tu* [itu] orang minta *belaka* [semua] dah. Ni [ini] *jewellery box* [kotak barang kemas] (sambil menunjuk ke arah kotak barang kemas).

TMH: Kira sambutan perak buat masa sekarang kira pada tahap mana, banyak ke *sikit* [sedikit] ke?

MDY: Sambutan perak *ni* [ini] melonjak, tahun *ni* [ini] dia melonjak naik *sikit* [sedikit]. Dulu perak mahal, tahun *dua ribu sepuluh* [2010], perak daripada *lapan ratus* [RM800] *sekilo* [satu kilogram] naik *empat ribu lapan ratus* [RM4800] *sekilo* [satu kilogram]. *Situ* [disitu] kita jadi pening, sambutan menurun. *Down* [turun] *tu* [itu] tapi kita *dok jenero* [tidak gulung tikar]. Tapi banyak *hok jenero* [yang gulung tikar] pun ada. *Pasal* [sebab] kita *ni* [ini] tukang, kita boleh olah *kot mano rano* [macam mana pon]. Jadi tahun *ni* [ini] *dua ribu empat belas* [2014], dia ada melonjak naik. *Pasal* [sebab] perak *ni* [ini] dia turun dari *empat ribu lapan ratus* [RM4800] kepada *dua ribu setengah* [RM2500]. Separuh *tak dok* [tiada], jadi tempahan ada semula.

TMH: Produk apa yang paling lama dan berapa kosnya?

MDY: *Hok* [yang] lama *ni* [ini], *jewellery box* [kotak barang kemas]. Dia dulu asalnya *cigarette box* [kotak rokok], setelah rokok tidak boleh di promosi, kita pon tukar kepada *jewellery box* [kotak barang kemas]. Yang *ni* [ini] kekal, daripada dahulu sampai sekarang.

TMH: Berapa lama nak buat?

MDY: Buat *dua* [2] minggu.

TMH: Kos berapa?

MDY: Kos dia lebih kurang *tiga ribu* [RM3000].

TMH: Corak dengan motif apa Pak Daud gubah?

MDY : Dahulu gubah corak bunga ketumbik dan bunga lawang. Jadi situ kita *dok sey dah* [sudah tidak mahu]. Corak tu ringkas sangat jadi kita tukar kepada awan larat dan bunga raya. *Pastu* [selepas itu] oka (sejenis ukiran), dia panggil oka (sambil lukis ukiran oka atas meja). *Tiga* [3] ukiran itu yang permintaan banyak.

TMH: Untuk corak dengan motif dalam pertukangan perak, apa yang jadi ikutan?

MDY: Motif pahat kebanyakan oka. Dia tak mati dari dulu sampai *leni* [sekarang], cuma kita ubah *sikit* [sedikit], ubah d ia daripada besar, kita *wat* [buat] kecil *sikit* [sedikit], nampak unik *sikit* [sedikit].

TMH: Pak Daud masih terima tempahan benda itu buat masa sekarang?

MDY: *Ha* [ya] ada. Buat masa *leni* [sekarang] ada lagi.

TMH: Apa produk Pak Daud yang paling eksklusif?

MDY: Eksklusif ni Pak Daud *wat* [buat] cokmar bandaraya Sabah, Kota Kinabalu. Terlalu unik *makan* [mengambil] masa dalam *tiga* [3] bulan. Pak Daud ingat lagi yang Pak Daud tidak ambil gambar (ketawa).

TMH: Berapa kos?

MDY : Kos dia masa *tu* [itu] dalam *lima puluh ribu* [RM50,000] masa *tu* [itu]. *Lepas tu* [selepas itu] Pak Daud buat cokmar Universiti Tentera Pertahanan. Dia buat pedang Zulfikar dalam masa *tiga* [3] tahun lepas (sambil tunjuk gambar). Lambang dia emas, kita sadur emas. Kira *ni* [ini] hasil Pak Daud *dua ribu dua belas* [2012]. *Ni* [ini] hasil kemudian. *Ni* [ini] dia panggil *cokmar* [simbol kekuasaan dan kemuliaan sesebuah pemerintahan atau pentadbiran sebuah institusi yang dinaungi]. Cokmar Universiti Pertahanan Malaysia. *Hok* [yang] terakhir Pak Daud dapat cokmar *nih* [ini].

TMH: Berapa bulan hendak siapkan?

MDY : *Hok tu* [yang itu] dalam masa *tiga* [3] bulan, *hok ni* [yang ini] cokmar bandaraya Johor Bharu (sambil menunjukkan gambar di dalam album). *Hok ni* [yang ini] lama, dalam *enam belas* [16] tahun lepas rasanya. Kalau *gi* [pergi] di Johor Bharu, kata *nak* [hendak] tengok cokmar Johor Bharu, dia *wi* [bagi]. *Ni* [ini] kalung dia Pak Daud *wat* [buat] juga (sambil tunjuk gambar). *Ha* [ya], dewan bandaraya Johor Bahru. Emas semua ni. (sambil tunjuk gambar). Kos dia lebih kurang tidak banyak *tekeh tuh* [ketika itu], dalam *tiga puluh ribu*

[RM30,000]. Dulu *tiga puluh ribu* [RM30,000] besar nilainya, sekarang sedikit sahaja (ketawa).

TMH: Pasaran Pak Daud dalam Malaysia atau eksport?

MDY: Pak daud ada *satu* [1] Brunei. Brunei ada tempahan buat masa *leni* [sekarang] ada lagi. *Tekoh* [semasa] perak mahal baru *ni* [ini] *dua ribu sepuluh* [2010], dia *break* [berhenti] *dua* [2] tahun. Lepas *tu* [itu], (sambil mengira) akhir *dua ribu dua belas* [2012], dia mari balik, tempah balik. Ada barang *tu* [itu], *xdok doh* [sudah tiada], Pak Daud *wi* [bagi] tukang suruh buat.

TMH: Produk apa Brunei tempah?

MDY: Kotak juga, *jewellery box* [kotak barang kemas] tapi dia ada cara dia. Lepas *tu* [selepas itu] cenderamata. Cenderamata dia kata dia *nak* [hendak] bagi *dua puluh* [20] orang dia, Pak Daud buat untuk *dua puluh* [20] orang. *Gitu la* [macam itu sahaja].

TMH: Untuk bahagian promosi, bahagian pemasaran anak Pak Daud ke yang uruskan?

MDY: *Ha* [ya], anak Pak Daud *belako* [semua] urus.

TMH: DY Silvercraft ada satu cawangan atau ada cawangan-cawangan lain?

MDY: Buat masa *ni tak dok* [ini tiada] lagi. Tengok InsyaAllah. Kalau ada cawangan pun Pak Daud akan buka di Kuala Lumpur . Tidak buka sini. Sini skop untuk kita buat kerja. Nanti *dia* [pasaran perak] naik sikit *jah* [sahaja] Pak Daud akan cari tempat. Kalau *dey* [sempat] dengan Pak Daud, kalau tidak anak urus pula. Dia pun berasa nampak *alok* [sebelah] Kuala Lumpur mudah untuk buat tempahan.

TMH: Macam mana dalam pertukangan perak Pak Daud mengekalkan daya saing dengan inovasi dalam rekacipta?

MDY : Pak Daud *ni* [ini] pentingkan mutu. Nombor *satu* [1] pentingkan mutu. Nombor *dua* [2] Pak Daud tidak menurunkan harga. Harga tu kita *based* [berdasarkan] atas mutu kita *wat* [buat] kerja lepas *tu* [itu] dengan corak dengan *gapo* [apa] kita jaga. Kalau *demo* [pelanggan] kata “ *bakpo* [kenapa] mahal sangat____, *demo* [pelanggan] berasa tidak mampu jangan ambil”, akhir sekali dia mari tempat Pak Daud juga. *Ha* [ya], macam keris, dia tunjuk contoh, Pak Daud kata harga keris ini *lima ribu* [RM5000], dia tidak puas hati dengan kita kata *lima ribu* [RM5000]. Dia pun pergi tempah tempat lain, akhirnya keris tersebut ditolak kerana tidak seperti contoh (ketawa). Bermakna kita kena jaga kepentingan mutu. Dia macam-macam Hafis, kita kata barang *ni* [ini] (sambil tunjuk ke kotak) *nak* [hendak] buat murah boleh. Kita buat nipis, kita buat bunga dia ala kadar, kalau *hok* [yang] *lima* [5] kuntum bunga, kita buat *dua* [2] kuntum bunga, *pah* [kemudian] kita *larik* [ukir] *gitu jah* [macam itu sahaja]. Tapi *demo dok* [kamu tidak] nampak. Tapi bila orang *tu* [itu] tahu,

orang *tu* [itu] lama, “eh *tak* [tidak] cantik”, dia kata. Jadi dia balik kita semula. Dia mutu kena jaga. Mutu penting. *Ha* [ya], mutu dengan masa, masa *so* [satu] lagi.

TMH: Macam mana Pak Daud tambah ilmu dalam bidang rekacipta?

MDY : Dia macam *ni je* [ini sahaja], kita tengok barang apa yang laku, laku *tu* [itu] bermakna orang minat. Setelah kita nampak dia menurun sikit kita ubah corak dia. Kalau *tak dok* [tiada] telinga, kita *bubuh* [letak] telinga, kalau pahat *tu* [itu] *lagu tu* [macam itu], kita ubah pahat *tu* [itu]. Dia *gini je* [macam ini sahaja], serupa anak, serupa *tok* [atuk], anak, cucu, *gitu je* [macam itu sahaja]. Dia serupa *je* [sahaja]. Cuma kita cari *sikit* [sedikit] jalan tambah *sikit-sikit* [sedikit]. Tidak kata daripada *ni* [ini], *zup gi alah gini* [tidak berubah terlalu banyak], *dok* [tidak]. Tidak berubah banyak.

TMH: Pak Daud ada menyertai program-program latihan ke? Latihan dalam bidang pertukangan.

MDY : Tahun *tujuh puluh tiga* [1973]. Pak Daud masuk kraftangan Malaysia. Masa *tu* [itu] kraftangan Malaysia baru tubuh daripada Mara pergi ke kraftangan Malaysia. Memang kraftangan Malaysia *ni* [ini] pegang pada tukang-tukang semua. Jadi setelah ia tubuh, alat dia, mesin dia cukup lengkap di kraftangan Kota Bharu ni. Jadi dia panggil semua ahli tukang, dia pergi kursus dengan dia dalam sebulan. *Tu jela* [itu sahaja].

TMH : Untuk pertukangan perak, kemahiran ini semula jadi atau siapa-siapa boleh buat pertukangan perak?

MDY : *Dok leh* [tidak boleh]. Kalau kita ambil pelajar dalam *lima* [5] orang, nampak *hok* [yang] mana ada *skill* [kemahiran], kita ambik *dua* [2] *tu* [itu]. Kalau *hok tu tak dok skill* [yang itu tiada kemahiran], buang *je* [sahaja]. Bermakna keuntungan bagi dia *tak dok* [tiada], keuntungan bagi kita pon *tak dok* [tiada]. Dalam *lima* [5] orang, ada *dua* [2] orang cukup la.

TMH : Kemahiran itu semulajadi. Kira seni halus.

MDY : *Ha* [ya]. Dia sudah ada. Kalau orang *tak dok* [tiada] seni kan, kita pahat *gitu dok* [macam itu], dia pahat *gitu* [macam itu] (tunjuk cara pahat atas meja). Jadi *tak dok* [tiada] liuk lentik. *Supo* [serupa] mak yong kan, *demo* [orang] *nok* [hendak] main mak yong, *nak* [hendak] belajar, dia tengok juga kalau keras *duk gitu je* [duduk macam itu sahaja] (tunjuk tangan keras) *tak kan* [tidak akan] boleh. Dia mak yong kena *duk gini* [duduk macam ini], *supo* [serupa] kita *ni* [ini] *dok leh* [tidak] dah. (ketawa). *Supo* [sama] juga dengan *hok ni* [yang ini] juga, dia nak pahat *tu* [itu], dia *nak* [hendak] apa. Pernah kita pakai budak-budak, ajar budak-budak *tiga* [3] tahun dia *dok leh* [tidak boleh] buat. Hari *ni* [ini] *molek* [menjadi], duduk seminggu lagi suruh buat pula *dok* [tidak] jadi pula. *Tu* [itu] kita kena *out* [buang]. Kesian ke dia, kesian kita.

TMH :Sampai hari ni, apa faktor-faktor yang mendorong meneruskan dalam bidang kraft tradisional?

MDY : Pak Daud senang *je* [sahaja], pemasaran Pak Daud *ni* [ini] kukuh lagi, *hok tu* [yang itu] boleh mendorong Pak Daud teruskan *ni* [ini]. Kalau *tak* [tidak] kukuh, tunggu *sajo* [sahaja], *dok sey* [tidak mahu] juga kita pon. Jadi kita boleh bertahan daripada *molek* [maju], pergi ke menurun *pastu* [selepas itu] naik mula. Dia *lagu tu* [macam itu] dah, semua bidang macam itu. Kalau kita *tak lekat* [tidak bertahan] situ, tenggelam kita.

TMH : Sebelum kami pilih Pak Daud sebagai tokoh, kami ada buat kajian sedikit, kami tengok ada banyak stesen televisyen yang buat pengdokumentasian pasal Pak Daud ni. Benda itu atas dasar jemputan untuk promosi syarikat Pak Daud atau memang sukarela daripada pihak penyiaran?

MDY : Setelah Pak Daud dapat gelaran Adiguru *tu* [itu], jadi automatiklah orang mari fokus *kat* [dekat] Pak Daud.

TMH : Jadi stesen televisyen datang secara sukarela?

MDY : *Ha* [ya], dia mari sendiri. *Pasal* [sebab] dia *nak* [hendak] dapat tokoh *tu* [itu], dia panggil stesen televisyen, radio, surat khabar bermakna bila dia panggil untuk dapat anugerah. Bila dapat anugerah *tu* [itu], dia akan *susur* [tinjau]. *Nak tau pah sekaro-sekaro* [hendak tahu setiap perkara Pak Daud lakukan].

**TMH : Jikalau Pak Daud masih ingat, berapa banyak stesen televisyen datang
buat dokumentasi di sini?**

MDY: *RTM* [Radio Televisyen Malaysia] dengan *TV3* (salah satu siaran televisyen di
malaysia]. Surat khabar *News Street Times* [NST].

TMH : Bila?

MDY: Pak Daud dapat gelaran *dua* [2] tahun dah [sudah] , tahun *dua ribu dua belas*
[2012].

TAMAT BAHAGIAN C

BAHAGIAN D: PENCAPAIAN TOKOH

TMH :Bahagian kerjaya telah tamat. Kita pergi ke bahagian pencapaian. Apa pencapaian Pak Daud dalam bidang pertukangan perak?

MDY : Pencapaian niaga ke pencapaian?

TMH : Pencapaian dalam bidang pertukangan.

MDY: Pencapaian Pak Daud *ni* [ini] dalam kraftangan selalu diambil buat demonstrasi di China, mewakili Malaysia untuk di Myammar, Burma itu mewakili Malaysia. China *tu* [itu] demonstrasi. Brunei Pak Daud *gi* [pergi] buat demonstrasi, disitu Pak Daud dapat *tackle* [tarik] seorang pembeli *tu* [itu]. Pak Daud buat di Bangkok, *tu* [itu] universiti ke universiti. Di Universiti dia kumpul semua tukang-tukang, dia tunjuk *hok* [kemahiran] dia, kita tunjuk *hok* [kemahiran] kita. *Tu la hok* [itu yang] dijemput.

TMH :Selain daripada anugerah Adiguru, Pak Daud ada terima anugerah-anugerah lain?

MDY: Anugerah lain *tak dok* [tiada] lagi lah. Setakat ni *tak dok* [ini tiada] lagi lah.

TMH : Adakah anugerah adiguru yang paling bernilai bagi Pak Daud?

MDY : *Ha* [ya], itulah bermakna bila Adiguru *tu* [itu], kraftangan pon akan angkat martabat Adiguru. Dia *wat* [buat] buku (sambil tunjuk sebuah buku), *pah* [kemudian] dia buat *slide* [paparan]. Jadi mudah.

TMH : Untuk Pak Daud boleh tokoh Adiguru, apa ciri-ciri dia untuk boleh pangkat?

MDY : Ciri nombor *satu* [1], Pak Daud *ni* [ini] tukang lama. Nombor *dua* [2] Pak Daud boleh buat barang perak dari A sampai Z. Nombor *tiga* [3] pencapaian Pak Daud *ni* [ini] dimana pihak kerajaan kraftangan suruh Pak Daud ikut, macam pergi demonstrasi *gapo tu* [apa itu] Pak Daud ikut. Jadi di situ menonjol Pak Daud *sikitnya* [sedikit]. Bila ada pemilihan dia panggil semua tukang-tukang, dia pilih. Jadi *ranking* [taraf] Pak Daud *ni* [ini] beserta dengan ada rezeki naik Pak Daud. *Tu jela* [itu sahaja].

TMH : Apa perasaan Pak Daud ketika terima anugerah Adiguru?

MDY: Jadi perasaan Pak Daud gembira *pasal* (kerana) kerja pertukangan *ni* [ini] diiktiraf oleh kerajaan Malaysia. *Ni* [ini] sijil dia. (tunjuk sijil tergantung di dinding). “Watikah perlantikan Adiguru”. Bermakna lambang Malaysia *tu* [itu] kita merasa bangga, bermakna perhatian Malaysia *ni* [ini] ada pada tukang perak. *Tu je* [itu sahaja]. Pak Daud jadi Adiguru pun bukan untuk Pak Daud seorang, Pak Daud mewakili tukang-tukang, *gapo hok* [apa yang] tukang *beraso* [suarakan], kita cuba *wat* [bawa] naik, *tu jela* [itu sahaja] Pak Daud.

Hok [yang] meniaga *ni* [ini] Pak Daud *olah* [urus] sendiri. *Dan* [bila] ada nama, pelanggan buka buku tengok nama Pak Daud, mereka menelefon untuk buat tempahan. *Tu* [itu] rezeki.

TAMAT BAHAGIAN D

BAHAGIAN E: SUMBANGAN TOKOH

TMH :Bagi sumbangan Pak Daud, ada ke anak-anak didik Pak Daud yang berjaya?

MDY: Anak didik yang berjaya *tu* [itu], tukang sepenuh masa. Tukang kita *ni* [ini] Pak Daud ajar daripada A sampai Z. Jadi dia boleh jadi tukang Pak Daud dan Pak Daud pun kerja sudah tidak kuat lagi. *Wi* [bagi] ke dia buat kerja.

TMH : Nama dia apa?

MDY: Nama? ‘Min nama gape min?’ (ketawa) ‘Min, Min nama gapo? Roshaimin ke?’ (sambil bertanya kepada pekerja) Rohaimi.

TMH : Apa khidmat sosial Pak Daud dalam bidang pertukangan kraf?

MDY: Khidmat sosial. *Tak dok* [tiada]. *Demo* [kamu] budak-budak sekolah, jabatan jumpa macam adik-adik buat *ni* [ini]. *Gitu jela* [macam itu sahaja]. Khidmat sosial la *tu* [itu].

TMH : Pakar-pakar rujuk itu apa dia?

MDY: Pakar rujuk *gitu la* [macam itu]. Pakar rujuk apa *ni* [ini] kalau kraftangan panggil, suruh buat.

TMH : Selain pakar rujuk, ada lagi khidmat lain Pak Daud buat?

MDY: *Tak dok doh* [tiada sudah] Pak Daud cuma menceburkan untuk kerajaan kraftangan panggil untuk tengok barang, tanya pendapat macam itu tentang barang-barang.

TAMAT BAHAGIAN E

BAHAGIAN F: PANDANGAN DAN PENDAPAT TOKOH

TMH : Ada beberapa soalan lagi sebelum kita akhir temubual ini, bagi pandangan Pak Daud, perancangan Pak Daud dalam bidang pertukangan perak ini?

MDY: Perancangan Pak Daud *nak* [hendak] besarkan lagi bidang *ni* [ini], tengok keadaan semasa jika mengizinkan, Pak Daud akan *besar* [kembangkan]. Pak Daud akan bukalah satu cawangan di Kuala Lumpur untuk dapat tempahan. Mudah kita *nak gi* [hendak pergi] kementerian-kementerian, jadi senang. Sekarang orang *dok* [tidak] kenal kita, jadi orang *dok* [tidak] tahu kita. Nak buat, dia tengok piuter dengan perak sama *je* [sahaja]. Tapi harga lebih kurang. Setelah *piuter* [aloi logam mudah dibentuk, secara tradisinya 85-99% timah dengan bakinya terdiri daripada tembaga] ambil alih barang-barang *supo sakni* [serupa tadi], kelemahan piuter sudah nampak. Nombor *satu* [1] patah, dia lembut, timah lembut. Nombor *dua* [2] ketahanan dia *tak* [tidak] kuat. Habis dia punya sadur *tu* [itu], dia mula *go* [rosak]. Perak *ni* [ini] cuci *lima, enam* [5,6] kali pun, macam *tu* [itu]. Memang harga dia mahal, mahal perak dengan mahal *ni* [ini] lain. Mahal perak *tu* [itu] betul mahal barang perak *tu* [itu] kerana bahan kos dia mahal. Piuter ni bukan kos dia mahal, dia meniaga ikut letak *je* [sahaja].

TMH : Perak ni sebab dia berkualiti lagi.

MDY : Bahan mentah dia tu berharga, senang *je* [sahaja]. Kalau piuter *tahok hoh* [buang sahaja]. “Min, min, min tolong ambil barang piuter meta tepi tu, hok buruk tuh” (bercakap dengan pekerja beliau).

TMH : Kalau Pak Daud mahu bagi nasihat atau pesanan untuk siapa-siapa yang hendak ceburi bidang pertukangan perak.

MDY : Nasihat *tu* [itu] payah *sikit* [sedikit] kerana kita tahu jumlah golongan tukang perak. Cuma Pak Daud kata, perinsip Pak Daud *ni* [ini] daripada orang tua lagi, barang perak *ni* [ini] tidak akan mati, tidak akan luput. Mula-mula comel. *Ni* [ini] *pieuter* [aloi logam mudah dibentuk, secara tradisinya 85-99% timah, dengan bakinya terdiri daripada tembaga] timah. Benda *ni* [ini] comel kalau *dulu* [dahulu], *loni* [sekarang] orang sudah tahu, orang sudah tahu kelemahan dia, jadi orang *dok sey* [tidak mahu], orang nak perak balik. (sambil menunjukkan kraftangan *pieuter*).

TMH : Memang *colour* [warna] macam ini ataupun?

MDY: *Colour shine* [warna bersinar] lagi, molek lagi *dulu* [dahulu]. Leni [sekarang] jadi *gini tak sey* [macam ini tidak mahu]. *Tahok* [buang], buruk.

TMH : Dia lebih kurang macam yang ini (tunjuk produk perak)?

MDY: Dia tidak jadi *gini* [macam ini], *hok ni* [yang ini] kalau dia nampak pudar *sikit* [sedikit], kita cuci, *dok dey* [tidak sampai] *sepuluh* [10] minit *supo* [serupa] baru.

TMH : Sinar. Kalau yang ini jadi kelabu asap.

MDY: *Hok ni* [yang ini] bukan kelabu asap, *tohok* [buang]. Hendak jual tiada nilai.

Perak bila-bila masa *nak* [hendak] jual laku, berdasarkan berapa kos dia punya bahan *tu* [itu]. Nasihat *gitu* [macam itu] *supo* [serupa] Pak Daud cakap tadi. Tukang perak tidak akan mati *pasal* [sebab] tukang perak adalah penting daripada dulu sampai sekarang. Dulu dia untuk istana, sekarang untuk kerajaan. *Pasal* [Sebab] barang perak *ni* [ini] bila lama dia boleh masuk muzium. Kita kata *nak* [hendak] buat untuk suatu raja, dia *taruh* [simpan]. Bila sampai *dua puluh* [20] tahun, dia masuk muzium, dia ada tulis. Sebagai contoh, zaman dulu raja-raja England, dia ada pedang, barang perak, dia akan jadi khazanah. Bukan jadi besi buruk, perak buruk. Tengok zaman-zaman dulu, mahkota raja-raja ada pameran. Disitu harga *tu* [itu] tinggi. *Hok* [yang] barang-barang China buat dengan perak, buat dengan emas, bila dijumpai, *rating* [harga] dia *koho* [semakin] tinggi, *enam juta* [RM 6,000,000]. Padahal kalau perak *tak* [tidak] sampai *satu juta* [RM1,000,000]. *Pasal apo* [kenapa]? *Pasal* [sebab] dia punya pembuatan. Contoh bila Pak Daud *tak dok* [meninggal] dalam *enam puluh* [60] tahun, dia jadi khazanah. Jadi kalau kerajaan beli pun *tak* [tidak] rugi barang *ni* [ini], akan jadi khazanah. Masuk muzium, masuk tempat-tempat itu, dia akan *taruh* [simpan] artifak-artifak. Jadi kalau kita tahu, bunga *ni* [ini] tahun berapa? (sambil tunjuk ukiran pada kotak), jadi Pak Daud boleh baca *hok tu* [yang itu]. Kalau bunga *lagu ni* [macam ini] tahun *tujuh puluh* [70an]. Kalau bunga *lagu ni* [macam ini] *sikit* [sedikit] tahun berapa?

TMH : Piuter dengan perak ada seninya yang tersendiri.

MDY: *Ha* [ya] sekarang hadiah negara untuk perdana menteri, mahupun agung semua ambil barang perak *leni* [sekarang].

TMH : Kira Pak Daud sudah lama membuatnya?

MDY: Sudah lama. Mahathir [Tun Dr Mahathir bin Mohamad bekas perdana menteri malaysia yang ke-4] pernah berkata, Pak Daud pegang perinsip Doktor Mahathir kata, “kamu *nak* [hendak] berniaga mesti ada barang”, jangan “Cik, saya ada produk. Boleh saya tengok barang? Tiada lagi cik”. Tidak boleh macam itu. Labur *sikit* [sedikit]. Kita labur awal, rezeki Allah *ni* [ini] kan. insyaAllah *mari* [ada].

TMH : Boleh Pak Daud bagi tip-tip untuk berjaya dalam bidang ini?

MDY: Kalau nak bagi tips *tu* [itu] biar tekun dan ilmu kita lebih. Kena belajar betul-betul kaedah dia sampai ke peringkat tinggi, atas, *pastu* [selepas itu] jangan jemu. Kalau naik turun serupa Tsunami *tu* [itu], memang kerja dia, niaga memang macam *tu* [itu]. *Tu* [itu] *je* [sahaja] Pak Daud *nak* [hendak] bagi.

TMH : Kalau *tak* [tidak] kuat?

MDY: Kalau *tak* [tidak] kuat kita kena *bungkus kelik* [tutup kedai] (ketawa). Pak Daud cakap begitu kerana perak sekarang menurun. Macam mana menurun? Sudah biasa, Tsunami memang akan naik dan turun, tapi benda *ni* [ini] tidak

akan hilang *pasal* [sebab] benda *ni* [ini] barang tradisional, mewarisi. Kenapa perak di Thailand maju? Kenapa Indonesia maju? *Pastu hok* [selepas itu] kita paling berasa malunya kenapa Kemboja *maju* [dalam penjualan barangan perak]? Kira Kemboja *ni* [ini] negeri yang paling *itu* [miskin], kenapa dia boleh jual? *Pasal* inisiatif kerajaan dia kuat. Thailand Inisiatif kuat.

TMH :Pendapat Pak Daud, Pak Daud rasa generasi sekarang boleh lagi ke mewarisi bidang seni pertukangan perak?

MDY: Buat hari *ni* [ini] *dua ribu empat belas* [2014], barang perak sudah melonjak naik. Semua budak-budak muda yang mana ada, semua merasa gembira dan pendapatan dia pun stabil dengan masa hari *ni* [ini]. Setiap barang kita jual perlu dinaikkan harga sedikit kerana kita *nak* [hendak] tampung tukang-tukang biar dia stabil. *Tu je* [itu sahaja].

TMH : Biar dia suka buat kerja.

MDY: *Ha* [ya], dia suka. Dulu *seratus* [RM100], *leni* [sekarang] kita *nak* [hendak] bagi *seratus* [RM100] juga, lari dia, sekurang-kurangnya *seratus lima puluh* [RM150]. Lari *pasal* [kerana] dia *nak* [hendak] beli *tu tak* [itu tidak] padan. Kita sebagai tauke, kita kena tahu pasal tukang-tukang kita ni adalah aset kita. *Tak dok* [tiada] dia, kita pun tiada, kosong.

TMH : Pak Daud hendak buat kerja pun sudah tidak larat, jadi bergantung kepada tukang-tukang.

MDY: *Hor* [ya], harap ke tukang-tukang, cuma kita bagi idea banyak.

TMH : Setakat ini sahaja soalan yang ada.

MDY: *Tak po la* [tidak mengapa], kalau ada apa-apa telefon la. Boleh Pak Daud *wi* [bagi] sumbangan *gapo* [apa]. Pak Daud memang, niat Pak Daud *nak* [hendak] tolong biar jadi *promote* [mempromosi] naik *sikit* [sedikit] lah.

TMH : Benda ini akan ada dekat perpustakaan Kelantan, mungkin salah satu cara promosi bila orang guna bahan rujukan.

MDY: Pak Daud pun *tak* [tidak] kekal lama dah dengan faktor usia, mungkin dalam beberapa tahun ini sahaja boleh bergerak kesana dan kesini selepas itu suruh budak-bulak pula ganti Pak Daud. Kalau ada benda *ni* [ini], orang tahu *tak po la* [tidak mengapa]. Pak Daud berkhidmat, *sapo* [siapa] *nak* [hendak] tahu, mari-mari. Pak Daud tidak akan tutup pasal kita dapat anugerah pun untuk berkhidmat untuk budak-budak generasi baru. *Pah* [lagipun] Pak Daud latih anak-anak sebagai generasi baru.

TMH : Akhir kata kami ucap terima kasih pada Pak Daud meluangkan masa sejam lebih bersama kami ini.

MDY : Sama-sama. Itu biasa *je* [sahaja].

TMH :Demikian wawancara bersama Encik Mohd Daud bin Yusof mengenai pengalaman dan tanggungjawab beliau sebagai Adiguru pertukangan perak. Kami ingin mengucapkan banyak-banyak terima kasih di atas kesudian beliau dalam memberikan maklumat mengenai pengalaman beliau dalam bidang pertukangan perak. Semoga hasil rakaman ini serba sedikit dapat memberikan manfaat kepada pendengar, penyelidik dan juga generasi yang akan datang. InsyaAllah. Sekian terima kasih.

TAMAT BAHAGIAN F

RUJUKAN

RUJUKAN

- Craft Nation. (n.d.). *Twitter*. Retrieved June 2, 2014, from https://twitter.com/Lets_Make_Stuff/status/158753843176415232
- Memulihara legasi perak. (2011, February 13). *Utusan Online*. Retrieved June 2, 2014, from http://www.utusan.com.my/utusan/info.asp?y=2011&dt=0213&sec=Keluarga&pg=keluarga&pg=ke_01.htm
- Mohamed @Mohd Daud Bin Yusof. (n.d.). *Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia Cawangan Kelantan*. Retrieved June 2, 2014, from <http://pkkmkelantan.blogspot.com/2012/10/mohamed-mohd-daud-bin-yusof.html>
- No dimming Daud's love for silver craft. (n.d.). *Opinion*. Retrieved June 2, 2014, from <http://www.nst.com.my/opinion/editorial/no-dimming-daud-s-love-for-silver-craft-1.32799>
- Pengiktirafan Tokoh. (n.d.). : *Mohamed @ Mohd Daud Bin Yusof*. Retrieved June 2, 2014, from <http://tokohadiguru.blogspot.com/2013/10/mohamed-mohd-daud-bin-yusof.html>
- Penyerahan Watakah Perlantikan Adiguru Kraf 2012. (n.d.). *Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia*. Retrieved June 2, 2014, from http://www.kraftangan.gov.my/main/content/11479/url_code=43

LAMPIRAN

LOG WAWANCARA

LOG WAWANCARA

Tuan Muhammad Hafis Bin Tuan Husain menemubual Encik Mohd Daud bin Yusoff yang dilahirkan pada 1946 di belakang Masjid Muhammad Muhammadi Kota Bharu. Temubual dijalankan di kedai beliau di DY Silver Crafts, Jalan Sultanah Zianab, Kota Bharu, Kelantan mengenai tokoh adiguru logam perak tentang pengalaman beliau dalam bidang seni pertukangan perak dalam tahun 1964 hingga 2014.

Bahagian A: Latar Belakang

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT YANG DIRUJUK
00:43	Latar belakang tokoh	<ol style="list-style-type: none">1) Mohamad @ Mohd Daud bin Yusoff2) Masjid Muhammad Muhammadi Kota Bharu3) Kg. Baung Jalan Pengkalan Chepa4) Yusoff bin Awang Kecil5) Aminah binti Hassan6) Kubang Kerian7) Zaiton binti Abas8) Pengkalan Chepa Cabang Tiga9) Kg Baung10) Rantau Panjang11) Ahmad Razi12) Noraza13) Noraini14) Ahmad Faris15) Ahmad Al-Amin16) Hamizah17) Mohamed Khalid18) Insitut Kraf Negara19) Rawang20) Politeknik Merlimau, Melaka21) Sekolah Ismail Dua22) Kuala Lumpur23) Tenaga Nasional Berhad

BAHAGIAN B: PENDIDIKAN

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT YANG DIRUJUK
19:55	Pendidikan awal	1) Sekolah Melayu Padang Garong 2) Sekolah Sultan Ismail College 3) Kelantan
21:20	Suasana persekolahan	1) Sultan Ismail College
26:26	Kawan-kawan zaman persekolahan	1) Kota Bharu 2) Kuala Lumpur 3) Johor 4) Kilang peralatan kereta 5) Bangkok
27:30	Selepas tamat persekolahan	1) Lower certificate education 2) Muzium

BAHAGIAN C: KERJAYA

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT YANG DIRUJUK
28:30	Mula bergiat dalam bidang pertukangan	1) ketua kerani 2) Wan Jaafar Ahmad 3) Tsunami 4) Mahathir
31:05	Tahun pertama bertukang	1) Mahathir 2) Istana 3) Perdana Menteri 4) Karangneka 5) Kuala Lumpur 6) cina
37:45	Kraftangan pertama	1) Salleh Mohd and Son 2) Klip tali leher
40:15	Penubuhan syarikat sendiri	1) DY Silver Craft 2) Kuala Lumpur
44: 27	Persaingan dengan tukang perak yang lain	1) Encik Manan
52:32	Produk yang dihasilkan	1) Kandaraya Sabah 2) Kota Kinabalu 3) Universiti Tentera Pertahanan 4) pedang Zulfikar 5) Bandaraya Johor Bharu
57:20	Produk paling eksklusif	1) Cokmar Bandaraya Sabah 2) Kota Kinabalu
60:20	Pasaran produk	1) Brunei
61:25	Cawangan lain	1) Kuala Lumpur
64:30	Program latihan	1) Kraftangan Malaysia 2) Mara 3) Kota Bharu
67:30	pendokumentasi oleh pihak penyiaran	1) Radio Televisyen Malaysia 2) Tv3 3) News Street Times

BAHAGIAN D: PENCAPAIAN

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT YANG DIRUJUK
69:25	Pencapaian dalam bidang pertukangan perak	1) China 2) Malaysia 3) Myammar 4) Burma 5) Bangkok 6) University 7) Brunei
70:55	Anugerah Adiguru	1) Kerajaan Malaysia

BAHAGIAN E : SUMBANGAN

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT YANG DIRUJUK
73:10	Anak didik yang Berjaya	1) Rohaimi

BAHAGIAN F : PANDANGAN

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT YANG DIRUJUK
75:05	Perancangan masa depan	1) Kuala Lumpur
76:40	Pesanan dan nasihat	1) Istana 2) raja-raja England 3) China 4) Muzium 5) Doktor Mahathir
81:40	Tip-tip untuk berjaya	1) Thailand 2) Indonesia 3) Kemboja 4) Perpustakaan Kelantan

SENARAI SOALAN

SOALAN-SOALAN TEMURAMAH

A. Latar Belakang

1. Nama penuh mengikut kad pengenalan
2. Encik lebih selesa menggunakan panggilan encik ataupun pak cik?
3. Adakah encik mempunyai sebarang nama samaran?
4. Tarikh lahir/ tempat lahir(asal).
5. Berapa umur encik sekarang?
6. Dimana encik tinggal sekarang?
7. Berapa lama encik tinggal disitu?
8. Bagaimana encik pergi ke tempat kerja?
9. Latar belakang ibu bapa.
10. Latar belakang isteri encik
11. Bilakah tarikh perkahwinan encik?
12. Apekah kerjaya isteri encik?
13. Bagaimanakah encik berkenalan dengan isteri?
14. Isteri encik berasal dari mana?
15. Berapa jumlah anak-anak encik?
16. Berapakah umur anak-anak encik?
17. Apakah pekerjaan anak-anak encik?
18. Adakah encik mempunyai anak yang masih belajar?
19. Dimanakah anak encik belajar?
20. Bilangan adik beradik (anak yang ke berapa).
21. Apakah panggilan yang dipanggil oleh ahli keluarga?
22. Hobi encik masa lapang?
23. Apakah pendekatan encik ambil untuk mendidik anak-anak di rumah?

24. Cita-cita semasa kecil. Adakah sama dengan kerjaya sekarang atau sebaliknya.
25. Boleh ceritakan sedikit encik ni jenis orang yang macam mana? Kelakuan, dari segi perwatakan.
26. Serba sedikit tentang kehidupan zaman kanak-kanak dan remaja
27. Kenangan pahit/manis yang pernah dialami dalam hidup

B. Sejarah Pendidikan

28. Pendidikan sekolah rendah/menengah(nama sekolah,alamat dan tahun mula bersekolah)
29. Suasana persekolahan pada masa itu.
30. Selalunya pergi sekolah dulu macam mana?
31. Matapelajaran yang diminati/tidak diminati.
32. Rekod pencapaian di alam persekolahan.
33. Kenangan pahit/manis sepanjang zaman persekolahan.
34. Rakan-rakan semasa zaman persekolahan (kawan baik)
35. Kemudian bila tamat sekolah rendah tu sambung sekolah menengah mana pula?
36. Tahap pelajaran selepas sekolah menengah.(IPTA/IPTS)
37. Apakah pengalaman paling berharga semasa masih dalam pengajian?

C. Pengalaman Sepanjang Kerjaya

38. Apakah kerja pertama encik?
39. Berapa lamakah encik dalam bidang___?
40. Apakah pekerjaan semasa encik?
41. Berapa lamakah encik dalam bidang___?

42. Apakah faktor yang menyebabkan encik bekerja dalam bidang ni?
43. Sekiranya encik tidak keberatan, boleh encik kongsi berapakah anggaran pendapatan yang diterima?
44. Bagaimana encik boleh terlibat dalam bidang pertukangan perak ni?
45. Ketika itu berapa umur encik?
46. Siapa yang mendorong encik aktif dalam bidang ini?
47. Apakah cabaran di awal dalam pembabitan bidang ini?
48. Bagaimana encik atasi cabaran tersebut?
49. Dimana tempat encik menjalankan kerja pada masa itu?
50. Kalau encik masih ingat, apakah produk yang pertama encik hasilkan?
51. Susah tak untuk hasilkan sesuatu produk?
52. Berapa lama masa diambil untuk siapkan sesuatu produk?
53. Bila syarikat Dy Silver Craft ini ditubuhkan?
54. Berapakah modal yang diperlukan untuk menubuhkan Dy Silver Craft?
55. Bagaimana encik dapat ilham untuk menubuhkan syarikat ni?
56. Ada apa-apa halangan ketika penubuhan?
57. Bagaimana persaingan dengan syarikat pertukangan perak yang lain?
58. Encik ada berapa orang pekerja?
59. Bagaimana pekerja-pekerja encik dipilih untuk bekerja disini?
60. Adakah encik melatih mereka ataupun mereka dari golongan tukang perak?
61. Adakah encik masih menggunakan alatan tradisional dalam pertukangan?
62. Contoh alatan tradisional?
63. Contoh alatan moden?
64. Apakah perbezaan produk menggunakan alatan moden dan tradisional?

65. Mengapa tekatan tradisional menggunakan tangan mendapat permintaan yang lebih tinggi?
66. Boleh encik ceritakan jenis-jenis produk yang dihasilkan?
67. Bagaimana sambutan terhadap produk perak buat masa sekarang?
68. Adakah sama atau berbeza dengan masa dahulu?
69. Boleh encik ceritakan produk yang lama untuk dihasilkan dan kosnya?
70. Apakah corak dan motif yang encik gubah?
71. Apakah corak atau reka cipta yang menjadi ikutan sekarang?
72. Adakah encik menerima tempahan pelanggan?
73. Biasanya siapa yang selalu tempah produk encik?
74. Apakah produk paling eksklusif encik pernah hasilkan?
75. Untuk siapa dan berapa lama masa diambil?
76. Bagaimana pasaran produk sekarang? Tempatan atau antarabangsa?
77. Bagaimana encik memasarkan atau mempromosikan produk encik?
78. Adakah DY Silver Craft mempunyai cawangan di tempat lain?
79. Bagaimana encik mengekalkan daya saing dan inovasi dalam reka cipta?
80. Adakah encik masih menambah ilmu bagi meningkatkan kemahiran dalam menghasilkan reka cipta?
81. Boleh ceritakan contoh program latihan yang disertai oleh encik?
82. Adakah kemahiran seni perak terhasil secara semula jadi atau sesiapa sahaja boleh menghasilkannya?
83. Apakah factor yang mendorong encik meneruskan seni pertukangan kraf tradisional ini?
84. Berdasarkan kajian, kami mndapati, encik menerima banyak kunjungan pendokumentasi oleh pihak penyiaran. Adakah jemputan @ promosi kedai?

D. Pencapaian(pengiktirafan)

85. Apakah pencapaian dalam seni pertukangan perak ini?
86. Pencapaian dalam kehidupan?
87. Pernahkah encik menerima sebarang anugerah? Boleh encik ceritakan?blh senaraikan?
88. Anugerah mana yang paling bernilai bagi encik?
89. Boleh kongsi kriteria yang diperlukan untuk mendapatkan anugerah tersebut?
90. Apakah perasaan encik apabila menerima anugerah2 tertentu?
91. Pengiktirafan adiguru.

E. Sumbangan

92. Antara anak didik yang berjaya
93. Promosi dan latihan yang dipopularkan
94. Apakah khidmat sosial yang encik lakukan? – masyarakat

F. Pandangan

95. Perancangan masa depan di dalam bidang pertukangan perak?
96. Pesanan/nasihat kepada yang ingin menceburi pertukangan perak?
97. Tips/pandangan untuk berjaya dan kekal maju?
98. Adakah encik merasakan generasi sekarang ni dapat mewarisi bidang seni?
99. Apakah pesanan dan nasihat encik kepada anak-anak muda hari ni tentang seni kemahiran tradisional masyarakat melayu?

SURAT PERJANJIAN

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA
Machang, Kelantan

PERJANJIAN MENGENAI SEJARAH LISAN

Syarat-syarat mengenal wawancara yang telah diadakan antara Universiti Teknologi MARA dengan MOHAMED @ MOHD DAUD BIN YUSOFF Pada 1-MEI-2014

1. Pita rakaman hasil wawancara yang tersebut di atas adalah diserahkan kepada Universiti Teknologi MARA untuk disimpan buat selama-lamanya.
2. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA akan mengambil apa-apa tindakan yang difikirkan perlu untuk memelihara pita rakaman ini.
3. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA boleh membuat transkrip pita rakaman dan transkrip-transkrip ini perlu/tidak perlu disemak oleh pengkisah (interviewee).
4. Pita rakaman/transkrip ini akan dibuka kepada semua penyeldik sama ada dari Malaysia atau luar negeri yang bertujuan membuat penyeldik yang sah tanpa syarat-syarat / dengan syarat: -
Apabila petikan diambil dari pita rakaman/transkrip ini untuk digunakan di dalam penerbitan, tesis dll. sumbernya hendaklah diakui oleh penyeldik-penyeldik.
5. Adalah dipersetujui bahawa pita rakaman/transkrip ini akan dibuka kepada penyeldik-penyeldik dalam dan luar negeri mulai dari 1-MEI-2014.... (tarikh).
Dipersetujui pada 1-MEI-2014..... oleh kedua pihak yang berkenaan.

.....
Pengkisah (Tokoh)

**Ketua Pusat Pengajian,
Fakulti Pengurusan Maklumat
UITM Kelantan.**

GAMBAR

Gambar 1: Dari kiri Tuan Muhammad Hafis, Encik Mohd Daud, Saiful Safuan

Gambar 2: Watikah perlantikan Adiguru Kraf

Memulihara warisan perak

Mohd. DAUD YUSOFF

Pendapat Hari Kraf Kebangsaan

- 1. Hari Kraf Kebangsaan menggalakan lagi pengusaha di luar tanah, memperkukuhkan pengeluaran produk yang berkualiti.
- 2. Rata-rata, ia dari 20 Permai, Kota Bharu, Kelantan.
- 3. Bantuan mesin dan juga bengkel baru di Pengkalan Cina daripada Kerajaan Malaysia buktinya produk perak mempunyai potensi pasaran yang cukup luas. Ditambah dengan pendekatan menyertai Hari Kraf Kebangsaan setahun ini, saya amat berpuas hati kerana mendapat maklum balas yang cukup baik di kalangan pengunjung.
- 4. Mohd. Daud Yusoff, 63, dari 171, Jalan Crafts, Pasir Pekan, Terengganu.
- 5. Usaha ini wajar diberikan untuk memberi peluang pengusaha memperkukuhkan produk di pasaran yang lebih luas.
- 6. Mohd. Ibrahim, 48, Jalan Pasir Mat, Pasir Pekan, Terengganu.
- 7. Sejak menyertai Hari Kraf Kebangsaan, pelanggan bertambah terutamanya dari luar daerah yang menjadikan produk keluaran kami. Ia memberi peluang pengusaha kecil seperti kami mengukuhkan perniagaan serta meningkatkan seni warisan pertukangan yang diwarisi sejak zaman nenek moyang lagi.
- 8. Ariffin Ibrahim, 44, Kampung Kubang Pas, Pasir Mat.

BAHARU MD AZIZUL MAJID

SENI pertukangan perak yang terkenal di kalangan ternas dipelihara oleh pengusaha seni perhiasan perak di Terengganu. Mohd. Daud Yusoff, 63, dari 171, Jalan Crafts, Pasir Pekan, Terengganu, berkata, Hari Kraf Kebangsaan 2011 memberi peluang kepada pengusaha seni perhiasan perak untuk memperkukuhkan perniagaan mereka di pasaran yang lebih luas.

Mohd. Yusoff dari pada perak sebagai seni perhiasan.

terkenal terbanyak merupakan seni yang diwariskan sejak sejak zaman Lela. Sejak kelahiran beliau, ia merupakan seni perhiasan yang terkenal di kalangan ternas. Yusoff berkata, Hari Kraf Kebangsaan 2011 memberi peluang kepada pengusaha seni perhiasan perak untuk memperkukuhkan perniagaan mereka di pasaran yang lebih luas.

Hiasan

Sementara itu, Mohd. Daud Yusoff, 63, dari 171, Jalan Crafts, Pasir Pekan, Terengganu, berkata, Hari Kraf Kebangsaan 2011 memberi peluang kepada pengusaha seni perhiasan perak untuk memperkukuhkan perniagaan mereka di pasaran yang lebih luas.

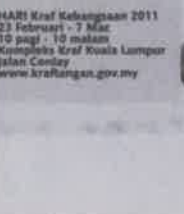
di Hari Kraf Kebangsaan 2011. Yusoff berkata, Hari Kraf Kebangsaan 2011 memberi peluang kepada pengusaha seni perhiasan perak untuk memperkukuhkan perniagaan mereka di pasaran yang lebih luas.

Walaupun kini lebih terpengaruh menghasilkan berbagai hiasan perak yang memikat keindahan, tetapi ia merupakan seni perhiasan yang diwariskan sejak sejak zaman Lela.

terkenal terbanyak merupakan seni yang diwariskan sejak sejak zaman Lela. Sejak kelahiran beliau, ia merupakan seni perhiasan yang terkenal di kalangan ternas. Yusoff berkata, Hari Kraf Kebangsaan 2011 memberi peluang kepada pengusaha seni perhiasan perak untuk memperkukuhkan perniagaan mereka di pasaran yang lebih luas.

Walaupun kini lebih terpengaruh menghasilkan berbagai hiasan perak yang memikat keindahan, tetapi ia merupakan seni perhiasan yang diwariskan sejak sejak zaman Lela.

HARI Kraf Kebangsaan 2011
23 Februari - 7 Mac
10 pagi - 10 malam
Kompleks Kraf Kuala Lumpur
Jalan Conlay
www.krafangan.gov.my

Gambar 3: Keratan surat khabar Utusan Malaysia, 13 Februari 2011

NATION

Use the smartphone distress app, say cops

SINGAPORE: A police constable showed the use of the "SOS" smartphone app which helps...

...that police chief, Datuk Yusof Yusof, said...

...My Facebook page, the smartphone's...

...Please use the "SOS" app...

...The app is also...

...He said the...

...If you see...

...The app was...

...The app was...

...The app was...

...The app was...

...The app was...

...The app was...

...The app was...

Master craftsman Daud Daud works at his shop in Kota Bharu, Kelantan, Malaysia, on his silver craft. He is a member of a traditional guild.

No dimming Daud's love for silver craft

FUTURE: There is hope if authorities help promote the craftsmen's works

SALAKAN BAHARU, KOTA BHARU

Mah Daud Daud spent about 20 years...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

...The guild is...

Advertisement for 'CanCel? Can Cancel? 8000?' featuring 'Fucoilan' and 'Dr. Nurfarhana'.

Gambar 4: Keratan surat khabar News Street Times, 16 Januari 2012

Tokoh Logam

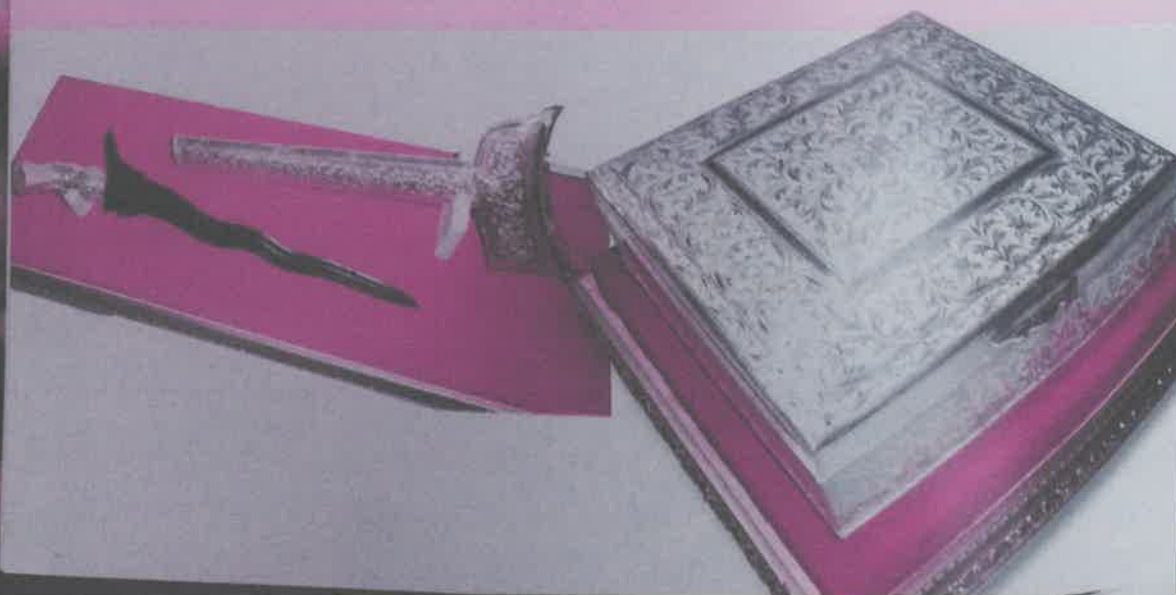
Mohamed @ Mohd Daud bin Yusoff atau lebih mesra dengan panggilan Pok Daud dikenali ramai sebagai tukang perak yang bergaji di Kelantan.

Mohamed @ Mohd Daud bin Yusoff

Beliau yang dilahirkan pada 3 Januari 1946 di Kampung Belakang Masjid, Kota Bharu, Kelantan merupakan anak kelima daripada sebelas beradik pasangan Yusoff Awang Kechik dan Minah Hassan. Mohd Daud mewarisi kemahiran pertukangan perak daripada bapanya. Beliau menerima pendidikan sehingga ke peringkat sekolah menengah dan mula bergiat aktif dalam pertukangan perak sejak usia remaja lagi. Beliau mula meminati bidang pertukangan ini ketika berusia 18 tahun dengan membantu bapa saudaranya Wan Jaafar Ahmad di bengkel perusahaan kraf perak. Setelah itu, beliau menjadi salah seorang tukang perak bagi tempahan dari syarikat Mohd Salleh & Sons Silver Crafts. Setelah menjadi tukang perak selama beberapa tahun, pada usia 25 tahun, beliau diberi kepercayaan menjadi kepala tukang atau ketua tukang perak bagi menyalakan tempahan produk di bengkel ini. Berkat dorongan ibu bapanya dan isterinya, Pok Daud kini menjalankan perusahaan kraf perak melalui penubuhan syarikatnya sendiri iaitu DY Silver Craft pada tahun 2004.

Mohd Daud tidak pernah mengenal erti jemu untuk menurunkan kemahiran pertukangan kraf perak kepada golongan muda yang berminat untuk mempelajari kemahiran ini. Beliau sering mengadakan sesi perkongsian ilmu bagi mereka yang berminat mempelajari seni pertukangan perak ini. Selain itu, bagi memastikan seni kraf warisan ini diwarisi dalam kalangan keluarga, beliau turut menurunkan ilmu seni kraf pertukangan perak ini kepada tiga orang anak beliau. Beliau sering diundang menjadi jurutunjuk bagi seni pertukangan kraf perak di dalam dan di luar negara anjuran Kraftangan Malaysia, Tourism Malaysia, Jabatan Muzium Malaysia dan jabatan-jabatan yang berkaitan. Kini, hasil kerja tangan Pok Daud sering dijadikan cenderamata serta alat kebesaran peringkat istana, institusi pengajian tinggi dan beberapa dewan majlis bandar raya (Kota Kinabalu, Johor Bahru dan Kota Bharu). Sebagai penghargaan atas sumbangan dan kemahirannya, beliau dianik sebagai Adiguru Kraf Pertukangan Perak oleh Kraftangan Malaysia pada tahun 2011.

Gambar 5: Ensiklopedia Kraf Malaysia

INDEKS

A
 Adiguru, 1, 17, 34, 47, 49, 50, 59
 Awam, 13, 27

B
 Bangkok, 22
 Bengkel, 23, 37
 Bola sepak, 13
 Biologi, 20
 Brunei, 42, 43, 49
 Burma, 48

C
 Cenderamata, 39, 43
 Cikgu, 11, 14, 16, 19, 20, 23
 Chemistry, 20
 China, 48, 55
 Corak, 41, 44
 Cokmar, 39, 41, 42,

D
 Diploma, 9, 10
 DY Silver Craft, 31, 33, 43

E
 Ekonomi, 17, 20, 21
 England, 55

F
 Fizik, 20

H
 Hobi, 13
 History, 20

I
 Insitut Kraf Negara, 9
 Istana, 3, 28
 Inggeris, 19, 20, 21
 Inovasi, 14, 43

J
 Jalan Pasir Puteh, 5
 Jalan Jaya Putera, 5
 Jalan Langgar, 5
 Johor, 22, 42

K
 Kampung, 15
 Kelantan, 18, 22
 Kemboja, 57
 Keris, 30, 39, 44
 Kg Baung, 5
 Klang, 11
 Kota Bharu, 2, 3, 22
 Kraf, 10
 Kraf Tangan Malaysia, 15
 Komunikasi, 10
 Kota Kinabalu, 41
 Kubang Kerian, 3, 5
 Kuala Lumpur, 11, 13, 17, 22, 28, 29, 34, 43, 53

L
 Lower Certificate Education, 22, 22

M
 Mahathir, 27, 28, 56
 Malaysia, 17
 Mara, 45
 Masjid Muhammad Muhammadi, 2
 Matematik, 20, 21

Melaka, 9

Mohd Salleh and Son, 30

Muzium, 24

Myanmar, 48

Moden, 38

N

News street Times, 47

P

Pemasaran, 10, 11

Perak, 1, 15, 24, 24, 26, 27, 28, 28, 32, 33,
34, 39, 40, 42, 49, 50, 53, 54, 55, 51

Pertukangan, 14

Pengkalan Chepa, 2, 3

Perdana Menteri, 13

Pieuter, 53, 54, 56

Politeknik Merlimau, 9

Program, 45

R

Rantau Panjang, 5

Rawang, 9

RTM, 47

S

Sabah, 41

Sains, 21

Seni, 1, 14, 25, 30, 45, 56, 57

Sekolah Ismail Dua, 11

Sekolah Melayu Padang Garong, 15, 18

Sekolah Sultan Ismail College, 18, 19, 22

Swasta, 13, 27

T

Tenaga Nasional Berhad, 11

Thailand, 57

Tradisional, 37, 38, 46, 57

Tsunami, 27, 57

Tv3, 47

U

Universiti Tentera Pertahanan, 42

W

Wau, 15